

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

TALOUSARVIO 2021 JA TALOUSSUUNNITELMA 2021-2023

Kunnanhallituksen esitys 30.11.2020

Sisälllys

1	Kunnanjohtajan katsaus vuodelle 2021	3
2	Talousarvion yleisperustelut	4
2.1	Kuntastrategia	4
2.2	Toimintaympäristö	5
2.2.1	Väestökehitys ja työllisyys	5
2.2.2	Talouden kehitysnäkymät	7
2.3	Kunnan toiminta	9
2.4	Kuntakonsernin toiminta	13
3	Käyttötalousosa	14
3.1	Hallintopalvelut	15
3.1.1	Kunnanhallitus	15
3.2	Elinvoimapaalvelut	18
3.2.1	Tekninen toimi	18
3.2.2	Elinkeinopalvelut	23
3.3	Hyvinvointipalvelut	26
3.3.1	Sivistystoimi	26
3.4	Perusturvapalvelut	32
3.4.1	Sosiaalitoimi	32
3.4.2	Perusterveydenhuolto	37
3.4.3	Erikoissairaanhoido	39
4	Tuloslaskelmaosa	40
5	Investointiosa	42
6	Rahoitusosa	47
7	Talousarvion sitovuus ja toimintavaltuudet	49

1 Kunnanjohtajan katsaus vuodelle 2021

Vuoden 2021 talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu perustuen tänä vuonna tehtyyn ja valtuustossa hyväksytyyn talouden tasapainotussuunnitelmaan. Tasapainotussuunnitelmalla tasapainotetaan kunnan taloutta kolmen seuraavan vuoden aikana yhteensä noin 375 000 euroa per vuosi. Vaikka tasapainotussuunnitelma ei sisälläkään merkittäviä rakenteellisia muutoksia tai johda irtisanomisiin tai lomautuksiin, on se avain terveeseen kuntatalouteen ja ylijäämaiseen talousarvioon. Talousarvion tilikauden tulos on 661 000 euroa ylijäämäinen ja suunnitelmakausi tasapainossa.

Talousarvioehdotusta voidaan kuvata samaan aikaan taloutta tervehdyttäväksi, mutta myös kunnan palveluja modernisoivaksi askeleeksi kohti tulevaisuuden palvelutarvekysyntää. Valtuuston linjauksella mm. lukiokoulutusta jatketaan selkeiden kriteerien puitteissa ja digitalisaation sekä etäopiskelun tuomia mahdollisuuksia hyödyntäen. Palveluja muokataan kysyntää vastaavaksi ja palvelujen hinnoittelun ohjenuorana on kaikille tasapuolinen omakustannusperiaate. On tunnistettava kuntalaisten todelliset tarpeet ja vastattava niihin, eikä palveluja tuoteta enää vain siksi, että niin on aina tehty. Perusturvapalvelujen kysyntä kasvaa tulevaisuudessakin.

Talousarvioesityksen mukaan jatketaan entistä voimakkaammin jo aloitettua työtä kunnan elinvoiman edistämiseksi mm. isojen hankekokonaisuuksien kautta. Meillä on ensimmäistä kertaa työnalla yhtä aikaa kolme merkittävää elinvoimaa lisäävää hanketta. MYÖ, TYÖ, HYÖ 2! – osallisuudesta polkuja työelämään – hankkeessa edistetään kaikkein heikoimmassa asemassa olevien pitkäaikaistyöttömien asioita, ja varsin pitkälle kahden peräkkäisen MYÖ, TYÖ, HYÖ! - hankkeen ansiosta Rautavaaran työttömyys on laskenut lähes 60 % vuodesta 2017. Tällä hetkellä Rautavaaralla (9,5 %) on neljänneksi matalin työttömyysaste Pohjois-Savossa (keskiarvo 11,4 %, koko Suomi 12,0 %). Tämä kertoo sekä seudun työllistävien yritysten erinomaisesta vireestä että kunnan tukityöllistämisen keinovalikoiman ja toimenpiteiden onnistumisesta.

Live Like a Local in Rautavaara – hankkeessa on tuotteistettu paikallisten yrittäjien palveluja ja tehty mm. elämysten verkkokauppa. Hankkeen tuloksia ihailaan kadehtien naapuripitäjistä asti. Koronatilanteen sallimissa rajoissa jatketaan myös Vaaralla palaa – hanketta, jossa on kehitetty mm. kunnan uusi graafinen ilme, jota hyödynnetään uusilla verkkosivuilla, verkkokaupassa ja me-henkeä lisäävissä Rautavaara-teksteileissä.

Panostuksilla elinvoimaan, hyvinvointiin ja perusturvapalveluihin haetaan kuntastrategian mukaista kasvua ja kehitystä, jotka osaltaan tuovat positiivisia kerrannaisvaikutuksia niin ikään kuntastrategiassa mainittuihin talouteen ja kuntalaisten palveluihin. Satsaamalla yritysten ja elinkeinoelämän mahdollisuuksien parantamiseen, kunnan elinkeinorakenteen toivotaan monipuolistuvan ja vahvistuvan sekä perinteisillä teollisilla aloilla että palveluissa. Kuntastrategian mukaisesti myös johtamiseen ja työhyvinvoinnin lisäämiseen kiinnitetään jatkossakin huomiota.

Kunnan veroprosentti säilyy entisellään 22,00 %, joka on Pohjois-Savon 18 kunnasta peräti viiden muunkin kunnan veroprosentti. Hajurako Suomen korkeimpaan veroprosenttiin on 1,50 prosenttiyksikköä. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä noin 6 328 000 euroa, joka on noin 0,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2020 talousarviossa. Valtionosuuksia arvioidaan ensi vuonna kertyvän 8 598 000 euroa, jossa on kasvua kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna niin ikään lähemmäs 0,4 miljoonaa euroa.

Ensi vuonna kunnan nettoinvestointitaso säilyy maltillisena noin 677 000 eurossa. Merkittävin yksittäinen investointi on jo tänä vuonna aloitettu monitoimitalon sadevesi- ja ilmanvaihtojärjestelmän peruskorjaus, joka yhdistetään aurinkosähkön talteenottohankkeeseen. Investointisuunnitelma tuleville vuosille 2022–2023 on kuitenkin vielä maltillisempi, mikä pienentää tulevien vuosien lainatarvetta ja tuloslaskelmaa rasittavia poistoja. Vuosi sitten suunnitellusta Rautaharjun kerrostalon peruskorjauksesta ja osittaisesta käyttötarpeen muutoksesta hoivapalvelujen

tuottamiseen soveltuvaksi tilaksi on toistaiseksi luovuttu. Investointien tulee olla vahvasti tulevaisuuden palvelutarpeisiin panostavia ja myös elinkeinoelämän tarpeita tukevia.

Kokonaislainamäärän vuoden 2020 tilinpäätöksessä ennakoitaan olevan 9,4 miljoonaa euroa, jossa on laskua 1,4 miljoonaa euroa vuodesta 2019. Talousarvion mukaan kunnan lainamäärä jatkaa laskuaan 8,9 miljoonaan euroon vuonna 2021. Myös suunnitelmavuosilla lainamäärän ennakoitaan laskevan. Kunnan velkataakka on edelleen merkittävä, mutta onneksi laskeva.

Ensi vuonna pidetään kuntavaalit, jolloin uusi valtuusto tulee kantamaan vastuun poliittisesta päätöksenteosta. Paljon hyvää on myös uudelle valtuustokaudelle suunnitteilla ja vieläpä taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Kaikesta huolimatta joudumme jatkuvasti harkitsemaan tarkkaan millä palveluilla tulee olemaan eniten kysyntää tulevaisuudessa. Avain tulevaisuuden palvelutarpeiden täyttämiseksi on kuitenkin kunnan terve taluspohja.

Henri Ruotsalainen
kunnanjohtaja

2 Talousarvion yleisperustelut

2.1 Kuntastrategia

Kuntastrategialla valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntaa johdetaan kuntastrategian mukaisesti, se tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa (Kuntal 37 ja 38 §). Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan (Kuntal 110 §).

Kuntastrategian, sitä toteuttavien ohjelmien, toiminta- ja taloussuunnitelman sekä talousarvion tavoitteiden tulee muodostaa yhtenäinen ja johdonmukainen kokonaisuus, joka tulee käsitellä kunnan palvelualueiden, erillisten taseyksiköiden ja tytäryhtiöiden kanssa. Kuntakonsernin strateginen johtaminen konkretisoituu kuntastrategiassa, toteuttamishjelmissä sekä talousarviossa ja -suunnitelmassa määriteltyihin selkeisiin päämääriin, tavoitteisiin, toteutettaviin toimenpiteisiin sekä niiden seurantaan ja tuloksellisuuden arviointiin.

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen,
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen,
3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet,
4. omistajapolitiikka,
5. henkilöstöpolitiikka,
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet, ja
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Rautavaaran kunta on päivittänyt kuntastrategiaansa valtuustokauden vaihtuessa vuosina 2017–2018. Kuntastrategian mukaan Rautavaaran kunnan perustehtävä on:

- edistää kuntalaistensa terveyttä ja hyvinvointia
- kehittää alueen elinvoimaa
- huolehtia itsehallinnon toteutumisesta ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien turvaamisesta, ja

- tuottaa palveluita taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Toteuttaakseen tätä perustehtävää, strategiatyössä kunnan arvoiksi valikoituivat:

- avoimuus
- joustavuus
- oikeudenmukaisuus
- turvallisuus, ja
- yhteisöllisyys.

Jotta kunta voi toteuttaa visiotaan ja valitsemaansa arvoja, kohdistetaan toimenpiteet kunnan strategiatyössä:

1. elinvoimaan
2. talouteen ja yhteistyöhön
3. palveluihin ja kuntalaisiin, ja
4. johtamiseen ja henkilöstöön.

Hyväksytty Kuntastrategia-asiakirja on pohjana koko valtuustokautta koskevia tavoitteita ja vuosittain talousarvioon otettavia toiminnallisia tavoitteita laadittaessa. Tulosalueet kohdistavat tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja tavoitetasot sekä vastuutahon strategiatyön mukaisiin asiakokonaisuuksiin, eli elinvoimaan, talouteen- ja yhteistyöhön, palveluihin ja kuntalaisiin sekä johtamiseen ja henkilöstöön.

Kunnan toiminnalle asetettavien tavoitteiden on hyvä olla konkreettisia ja kuvata kunnan aikaansaannoskykyä ja positiivisia vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan elinvoimaisuuteen. Hyvinvointihyödyillä tarkoitetaan kunnan toimenpiteillä aikaansaatuja positiivisia vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin. Tavoitteisiin kuuluvat myös kunnan taloudellista tilaa, investointeja, taseeseen kertynyttä yli-/alijäämää, velkaantumista, verotuksen tasoa ja rahoituksen riittävyyttä kuvaavat mittarit. Tavoitteiden ja niiden saavuttamisen edellyttämien toimenpiteiden määrittelyn tulee olla vuorovaikutteinen prosessi ja siinä tulee hyödyntää henkilöstön asiantuntemusta.

Tavoitteiden saavuttamiseksi määritellään toteutettavat toimenpiteet, joiden tuloksellisuutta hallituksen sekä lautakuntien tulee seurata ja arvioida luotettavaan tietoon perustuen riittävän ajantasaisesti.

Tulevaisuuden muutoksiin vastataan pitämällä kuntatalouden vakautta edelleen yhtenä keskeisenä strategisena painopistealueena. Kuntatalouden hoidossa on toimittava pitkäjänteisesti siten, että tasapainotila suunnitelmakaudella saavutetaan. Kunnan vakaa talous luo perustan kaikelle muulle kehitystyölle.

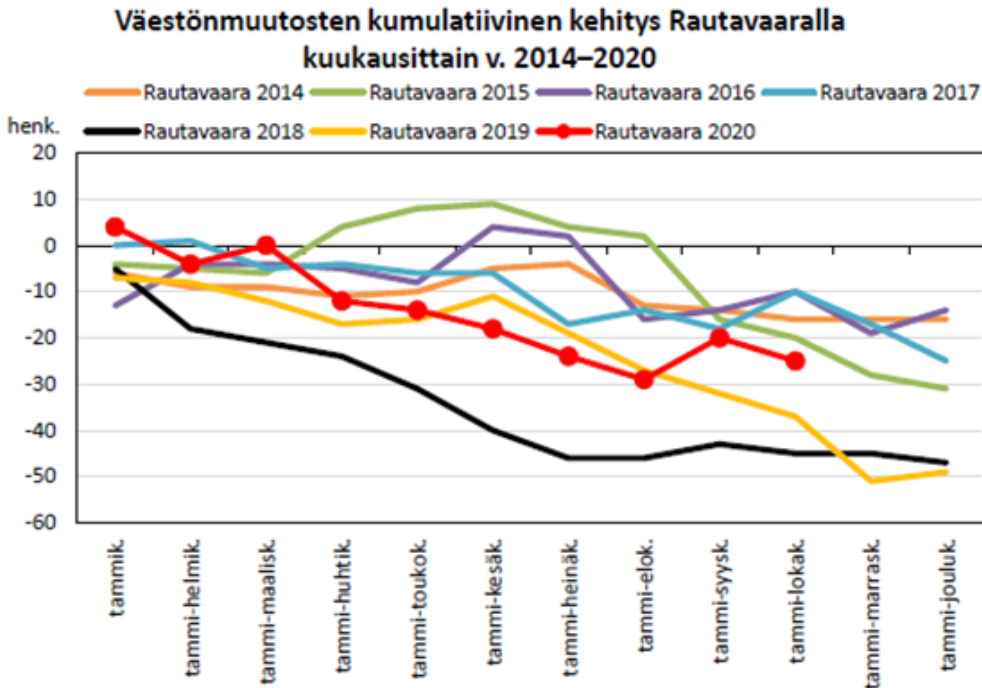
Valtuustokausi vaihtuu talousarviovuonna 2021. Uuden valtuustokauden alussa tullaan tekemään kunnalle myös uusi kuntastrategia.

2.2 Toimintaympäristö

2.2.1 Väestökehitys ja työllisyys

Rautavaaran kunta kohtaa toimintaympäristössään pienen ja syrjäisen kunnan tyypilliset haasteet, jotka liittyvät väestön vähenemiseen ikääntymisen, alhaisen syntyvyyden ja muuttoliikkeen kautta. Rautavaaran erityispiirre on edellä mainittujen lisäksi myös korkea ikävakioitu sairastavuus. Huoltosuhteeltaan vinoutuneissa ja korkean työttömyysasteen kunnissa rahaa tuovan työssäkäyvän väestön osuus on pieni. Peruspalveluverkon ylläpitäminen tuottaa haasteita ja riskinä on, että kunnan käytettävissä olevat tulot eivät riitä kattamaan menoja.

Väestörakenne on monessa Suomen kunnassa kääntynyt päällelleen, ja Rautavaara on yksi Suomen iäkkäimmistä kunnista. Vuonna 2019 65 vuotta täyttäneitä oli 39,3 % Pohjois-Savon keskiarvon ollessa 25,2 % ja koko maan keskiarvon ollessa 22,3 %. Ennusteen mukaan vuoteen 2040 mennessä Rautavaaran kunnan väkiluku laskee edelleen ja on enää 1255. Väestön väheneminen rapauttaa kunnallisveropohjaa sekä laskee valtiosuusia. Vuonna 2020 lokakuun loppuun mennessä väkiluku on laskenut -25 henkilöä johtuen pääosin kuolleisuuden (-38) enemmyydestä syntyvyyteen (5) nähden, eli luonnollinen väestönlisäys on ollut -33 henkilöä. Viime vuosina väkiluku on laskenut noin 15–50 henkilöä per vuosi.

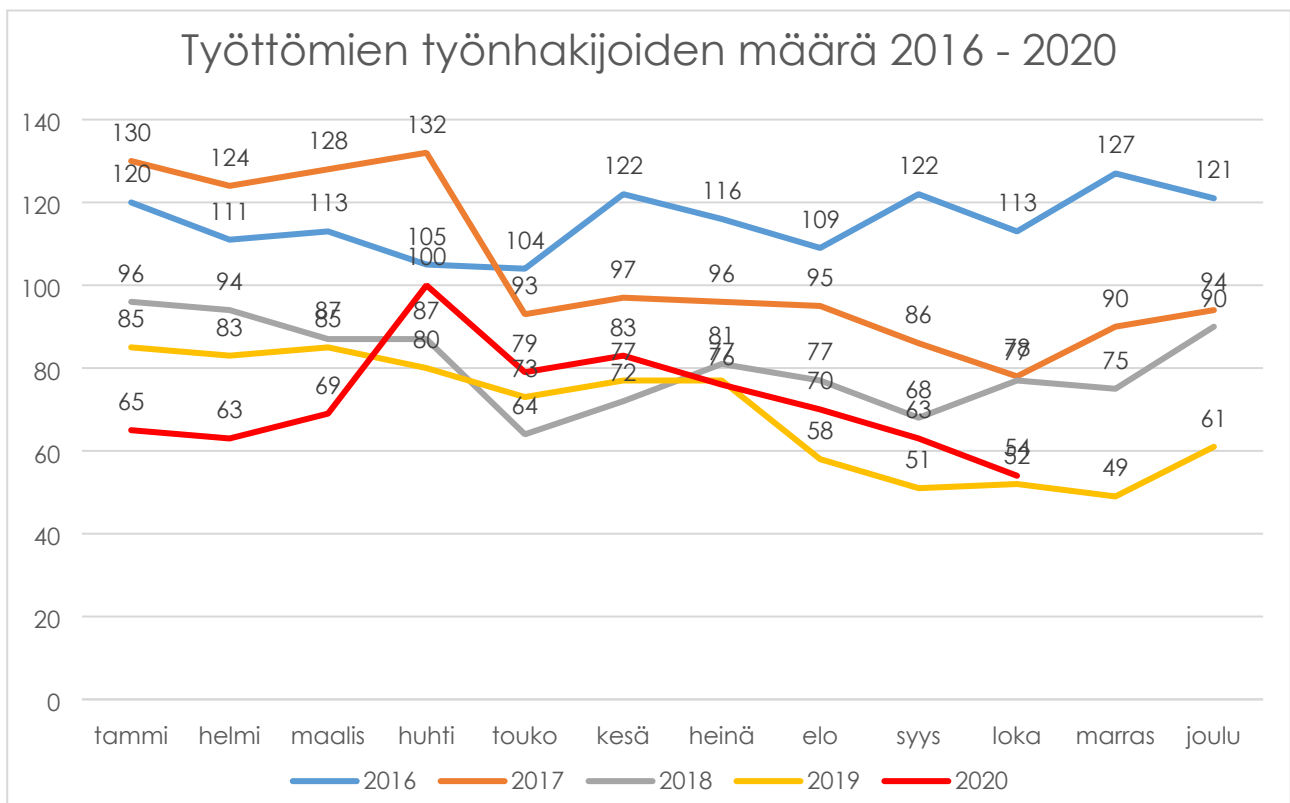
Kuva 1: Väestönmuutosten kumulatiivinen kehitys 2014-2020

Taulukko 1: Väestö ikäluokittain Pohjois-Savossa

Alue	Henkilöä				%osuus		
	Yhteensä	0–14-v.	15–64-v.	65 – v.	0–14-v. (%)	15–64-v. (%)	65 – v. (%)
Kuopion seutukunta	140 705	21 710	89 199	29 796	15,4	63,4	21,2
Ylä-Savon seutukunta	52 920	7 725	29 885	15 310	14,6	56,5	28,9
Sisä-Savon seutukunta	13 719	1 656	7 318	4 745	12,1	53,3	34,6
Kaavi	2 893	333	1 542	1 018	11,5	53,3	35,2
Rautavaara	1 602	162	811	629	10,1	50,6	39,3
Tuusniemi	2 477	261	1 341	875	10,5	54,1	35,3
Koillis-Savon seutukunta	6 972	756	3 694	2 522	10,8	53,0	36,2
Varkauden seutukunta	29 920	3 766	16 954	9 200	12,6	56,7	30,7
POHJOIS-SAVO	244 236	35 613	147 050	61 573	14,6	60,2	25,2

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan Rautavaaran ikävakioitu sairastavuusindeksi 174,7 on myös Suomen korkein vuonna 2019. Sairastavuusindeksistä julkaistaan sekä ikävakioitu että -vakioimaton versio. Ikävakioidut tulokset häivyttävät ikärakenteiden vaikutukset, joten tulokset soveltuvat alueiden väliseen vertailuun. Ikävakioidun indeksi kuvaa taas alueen todellista sairaustaakkaa, mikä on Rautavaaralla korkean keski-ian vuoksi vielä suurempi.

Kunnan työllisyystilanne on kehittynyt viime vuosina selkeästi parempaan suuntaan. Viimeisimmän työllisyyskatsauksen mukaan (lokakuu 2020) Rautavaaran työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on 9,5 % kun keskiarvo Pohjois-Savossa on 11,4 %. Muutos vuodentakaiseen työttömien määrään on +0,8 %-yksikköä, kun vastaava muutos Pohjois-Savossa on +2,2 %-yksikköä. Lokakuussa 2020 työttömänä oli 54 henkilöä, jossa on kasvua kaksi henkilöä edellisvuoden lukemiin. Koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on 12,0 %. Rautavaaran työttömyysprosentti on Pohjois-Savon neljänneksi matalin, joten Rautavaaran voidaan katsoa suoriutuneen työttömyyden hoidosta erinomaisesti myös koronaviruspandemian hankaloittamassa toimintaympäristössä. Pandemiasta huolimatta Rautavaaralla työttömyys on lähellä viiden vuoden pohjaan.

Kuva 2; Työttömien työnhakijoiden määrä 2016–2020

2.2.2 Talouden kehitysnäkymät

Koronapandemia syöksi maailmantalouden keväällä ennennäkemättömään syöksyyn, kun epidemia ja siitä seuranneet rajoitustoimet ympäri maailmaa seisauttivat palvelualojen kuluskysynnän ja horjuttivat kansalaisten luottamusta sekä yleistä investointiympäristöä. Tautitilanteella on ollut talouskasvun ja työllisyyden heikentymisen ohella myös epäsuorempia vaikutuksia yhteiskuntaan, kuten esimerkiksi ihmisten liikkuvuuteen. Koronapandemian kokonaisvaltaiset vaikutukset ovat kuitenkin yhä epäselvät.

Kevään syöksyn jälkeen maailmatalous lähti elpymään nopeasti, mutta parasta aikaa loppuvuonna alkanut pandemian toinen aalto erityisesti Euroopassa ja Yhdysvalloissa tulee hidastuttamaan elpymisen tahtia. Tautitilanne on vaikeutunut ja rajoitustoimia on jouduttu ottamaan käyttöön esimerkiksi monissa Euroopan maissa. Tämä tulee näkymään erityisesti yksityisessä kulutuksessa, jonka odotetaan supistuvan EU:ssa yli 8 % kuluvana vuonna.

Tautitilanteen heikentyminen näkyy myös yritysten ja kuluttajien luottamusindikaattoreissa, joiden kesällä tapahtunut toipuminen päättyi syys-lokakuussa. Erityisesti kuluttajien luottamus ja odotukset tulevasta työllisyyden kehityksestä ovat kääntyneet viime kuukausina laskuun. V-muotoinen maailmantalouden toipuminen ja kehitys eivät näytä siten enää todennäköiselle. Useissa kansantalouksissa kansantuote jäänee selvästi kriisiä edeltävän tason alle.

Eri ennustelaitosten odotukset koronan aiheuttamasta maailmantalouden supistumisesta vaihtelevat yhä paljon. Tyypillisimmillään maailmantalouden volyymin odotetaan supistuvan kuluvana vuonna noin nelisen prosenttia.

Tautitilanteen hallinta sekä eri maiden hallitusten ja keskuspankkien elvytyspakettien onnistuminen vaikuttavat sekä taloustaantumun suuruusluokkaan vuonna 2020 että myös siihen, millaista taloudellista kasvua maailmantaloudessa nähdään vuonna 2021. Tällä hetkellä maailman BKT:n arvioidaan kasvavan koronakuopan jälkeen vuonna 2021 noin 5 %. EU:ssa ja muissa kehittyneissä maissa BKT:n kasvuennusteet liikkuvat reilun 4 % tuntumassa.

Muihin maihin verrattuna Suomen kansantalous toipuu koronakriisistä ennusteiden mukaan varsin hitaasti. Euroopan komission talousennusteen mukaan Suomen bruttokansantuote kasvaa vuonna 2021 vajaat 3 %. Kasvu on euromaihin verrattuna kolmanneksi hitainta. Talouskasvun pudotus vuonna 2020 oli Suomessa maltillisempaa kuin monissa muissa euromaissa, joka osaltaan vaikuttaa Suomen kasvun hitauteen investointikysyntään painottuvan toimialarakenteen lisäksi.

Tiedot tehokkaan rokotesuojan mahdollisuudesta ovat luoneet positiivisia odotuksia siitä, että pandemia saadaan vuoden 2021 aikana paremmin hallintaan, mutta epävarmuus tautitilanteen kehityksestä ja sen vaikutuksista talouskasvuun on kuitenkin yhä suurta kaikilla talousalueilla.

Kesäkuun loppuun mennessä Suomen kansantalous on supistunut jo kolmena peräkkäisenä vuosineljänneksenä, eli Suomen kansantalous on painunut taantumaan. Erityisen voimakasta tuotannon supistuminen oli kuluvan vuoden huhti-kesäkuussa muun muassa majoitus- ja ravitsemistoimialalla sekä liikenteessä. Myös tavaroiden ja palvelujen vienti laski voimakkaasti toisella vuosineljänneksellä, mikä näkyi muun muassa teollisuuden tuotannon laskevana kehityksenä.

Suomen ennakkollinen kausitasoitettu bruttokansantuote kääntyi kolmannella vuosineljänneksellä kuitenkin kasvuun, kun tilannetta verrataan edellisten kuukausien kehitykseen. Suomen kansantalous on siis ennakkollisten tilastotietojen mukaan elpymisuralla, mutta kehitys on hyvin vaimeaa ja negatiiviset käännteet talouskasvussa ovat todennäköisiä. Keväällä kansantalouden kasvu näytti yli 5 % laskua, mutta tuoreimmat tiedot kertovat kuopan jo pienenevän. Ennustelaitokset ennakoivat koronapandemian aiheuttavan Suomen kansantalouteen tänä vuonna noin 4 % laskun.

Ennusteiden mukaan Suomen kansantalous elpyy koronapandemian toisesta aallosta huolimatta vuonna 2021. Kansantalouden kasvu perustuu erityisesti yksityisen kulutuksen ja viennin piristymiseen oletuksella, että rajoituksia poistetaan ja maailmankauppa lähtee kasvuun. Talouden noin 3 % tuntumassa liikkuvat kasvuennusteet ovat kuitenkin varsin maltillista, eikä vuoden 2019 koronakriisiä edeltäviä tasoja vielä saavuteta.

Julkisen talouden ennuste on vuoden 2021 osalta epävarma. Jos talouskasvu vahvistuu ennustetusti niin se lisää verotulojen kertymiä ja pienentää tarvetta uusille koronatuille. Valtiovarainministeriö arvioi, että kuntasektori on 2,4 miljardia euroa alijäämäinen vuonna 2021. Tulojen ja menojen erotus on negatiivinen paikallaan pysyvien tulojen vuoksi, sillä verot kasvavat vain hieman ja

valtionosuuksien määrä pienenee. Menoja kasvattavat työvoimakustannukset sekä korkeana pysyvät investoinnit.

Pohjois-Savon aluetalouden tilanne on Suomen tilanteen kanssa samankaltainen, joskin ehkä hieman parempi. Pohjois-Savon aluetalouden kasvu taittui koronaepidemiaan, ja liikevaihto, vienti ja palkkasumma kääntyivät laskuun useamman vuoden hyvän kasvun jälkeen.

Yritysten liikevaihto supistui Pohjois-Savossa 0,7 % tammi-kesäkuussa 2020. Koko maassa liikevaihto supistui 4,7 %. Vaikka Pohjois-Savossa liikevaihto laski, Koillis-Savossa liikevaihto kasvoi alkuvuonna vielä 9,3 %. Koronan vaikutukset siis vaihtelevat maakunnan eri seuduilla. Voimakkainta koronan vaikutus Pohjois-Savossa on ollut vientivetoiseen Ylä-Savoon.

Pohjois-Savossa oli lokakuun lopussa työttömänä yli 12 500 henkilöä (työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 11,4 %), joista lomautettujen osuus oli noin 2 100. Työttömien määrä laski Pohjois-Savossa viimeiset neljä vuotta peräkkäin, mutta määrä kääntyi loivaan nousuun kuluvan vuoden helmikuussa jo ennen koronavirusepidemiaa. Koronakriisin puhjettua maaliskuussa työttömien määrä lisääntyi jo vuoden 2017 tasolle ja nousi huippuunsa huhtikuussa, jolloin työttömiä oli 18 400. Lukema on 2000 luvun korkein. Työttömien määrän nousu johtui pitkälti lomautettujen määrän voimakkaasta kasvusta.

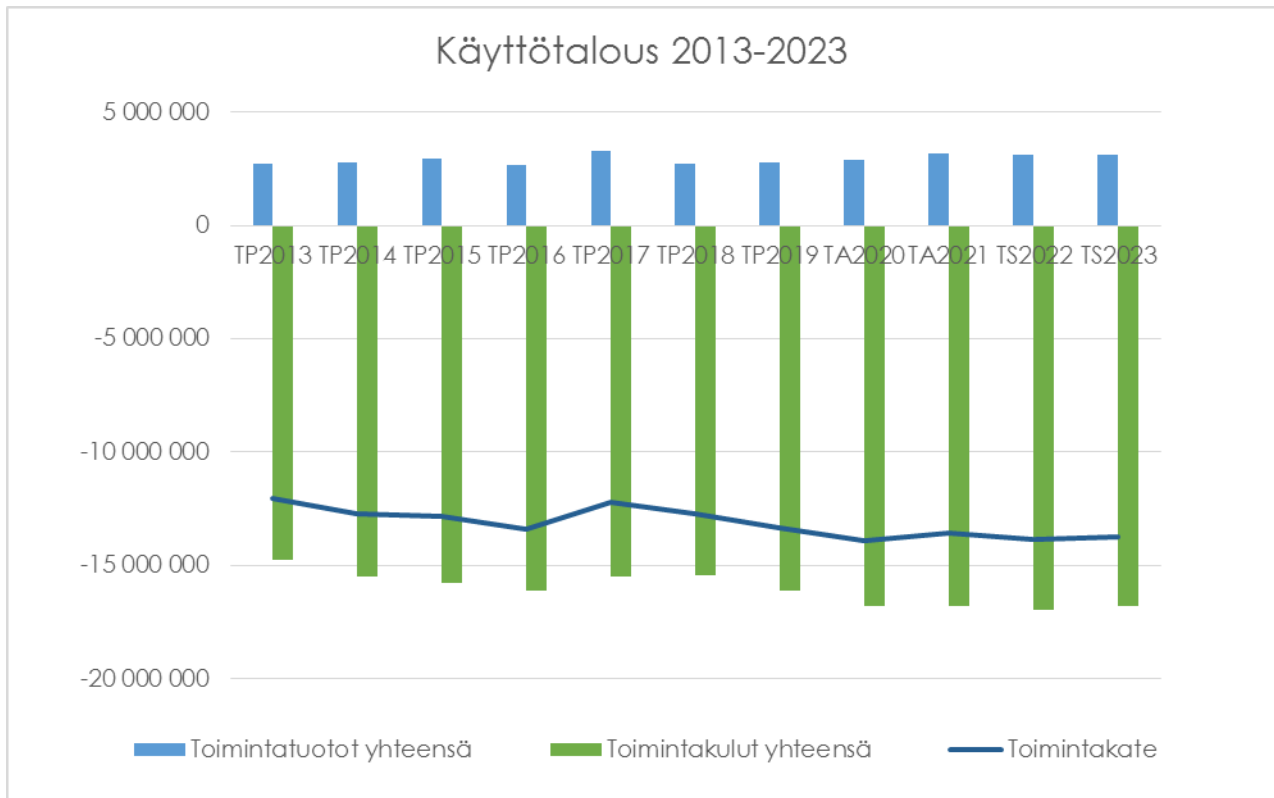
2.3 Kunnan toiminta

Rautavaaran kunnan talousarvio vuodelle 2021 on valmisteltu perustuen vuonna 2020 hyväksytyyn talouden tasapainotussuunnitelmaan, jolla kunnan taloutta tasapainotetaan vuosien 2021–2023 aikana yhteensä noin 375 000 euroa per vuosi. Toimivaltaiset elimet vastaavat tasapainotussuunnitelman keinojen valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Tasapainotussuunnitelma ei sisällä merkittäviä rakenteellisia muutoksia, eivätkä tasapainotussuunnitelman toimet johda irtisanomisiin tai lomautuksiin. Henkilöstömuutokset toteutetaan luonnollisen poistuman kautta (eläköityminen, määräaikaisuuden päätyminen, työntekijän oma irtisanoutuminen). Myöskään veronkorotuksia ei tehdä vuodelle 2021, mutta veronkorotusten osalta tilanne arvioidaan jatkossa vuosittain. Hyväksytyyn tasapainotussuunnitelman lisäksi on mahdollista päättää myös muista taloutta sopeuttavista toimista, mikäli se osoittautuu tulevaisuudessa välttämättömäksi.

Tasapainotussuunnitelman ansiosta talousarvion tilikauden tulos on 661 000 euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitelma, jonka osa tuloslaskelma on, on kuntalain (410/2015) 110 § 3 momentin mukainen, koska se on kolmen vuoden suunnitelmakaudella tasapainossa tai ylijäämäinen.

Toimintakulut eivät ole kasvaneet vuoden 2020 talousarvioon verrattuna (muutos 0,0 %). Henkilöstökulut ovat laskeneet 0,9 prosenttia, vaikka tiedossa on tulevat kunta-alan palkankorotukset ja koulutetun henkilöstön osuuden kasvu työvoimasta. Kunnan henkilöstömäärässä ei kuitenkaan tapahdu merkittävää muutosta. Palvelujen ostot kasvavat 0,4 prosenttia. Henkilöstömenot ja palvelujen ostot ovat liki saman suuruiset erät kunnan toimintamenoista ja muodostavat yhdessä noin 90 prosenttia menoista.

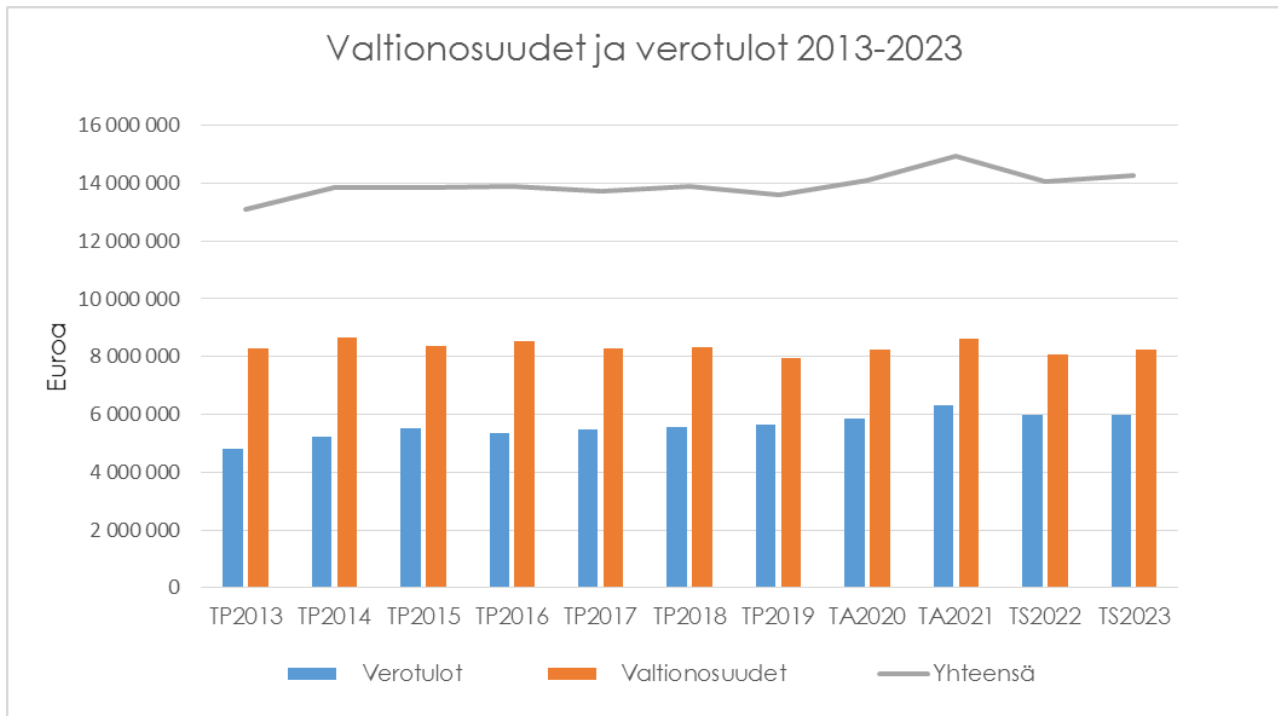
Kuva 3: Toimintatuotot ja -kulut 2013-2023

Osin maksujen ja taksojen korotuksista johtuen toimintatuotot kasvavat 11,4 prosenttia. Toimintatuotoissa ei ole merkittävästi kertaluonteisia tuloja.

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 6 328 000 euroa. Kunnan veroprosentti säilyy nykyisellä 22,00 % tasolla, sillä kunnanvaltuusto päätti vuoden 2021

- tuloveroprosentiksi 22,00 %
- yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi 1,23 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 0,65 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 1,25 %
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentiksi 2,00 %, ja
- yleishyödyllinen yhteisön kiinteistöveroprosentiksi 0,00 %.

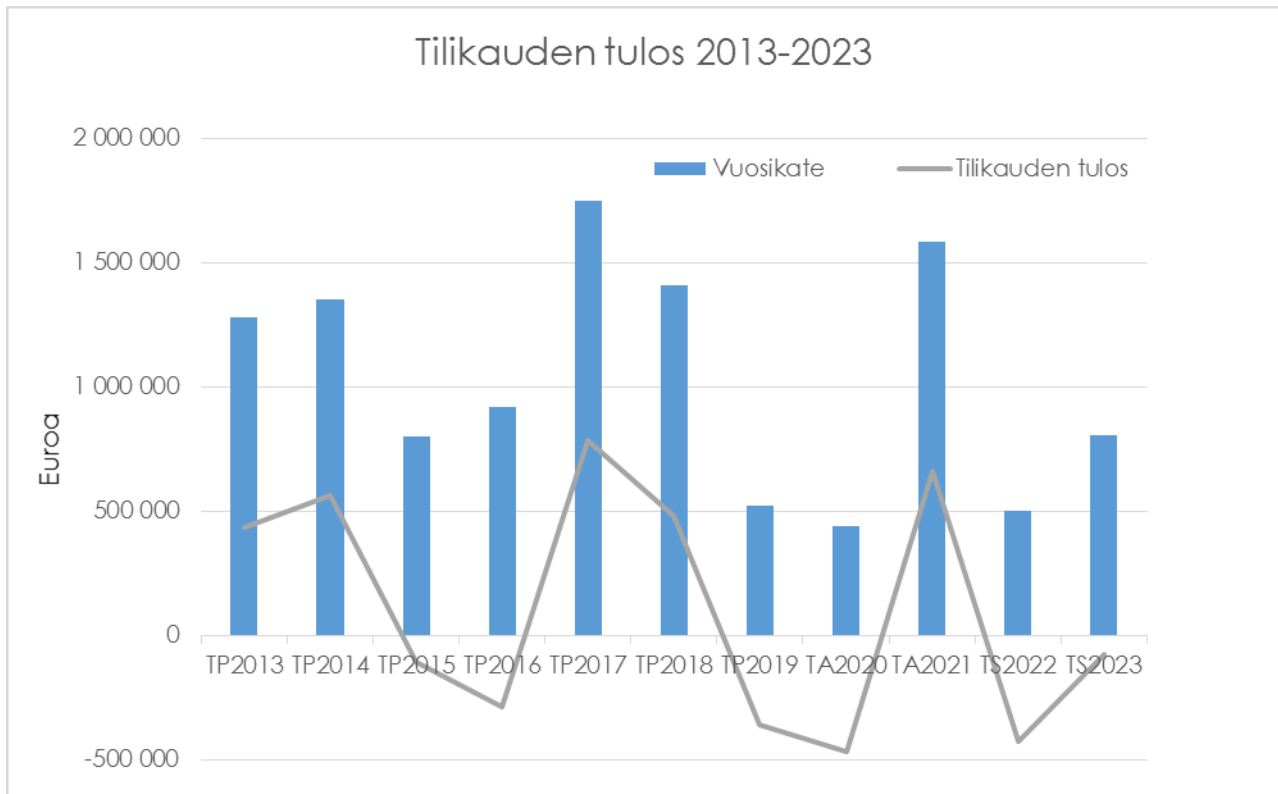
Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän yhteensä 8 597 642 euroa. Valtionosuudet ovat vaihdelleet merkittävästi viime vuosina ja nyt niiden arviointia vaikeuttaa vallitseva koronaviruspandemia. Valtioneuvosto on tukenut kuntia voimakkaasti valtionosuuksilla pandemiaan liittyen, joten pandemian hellittäessä valtionosuuksien laskuun on tulevaisuudessa syytä varautua. Valtionosuudet muodostavat lähes puolet kunnan tulopohjasta.

Kuva 4: Valtionosuudet ja verotulot 2013-2023

Kunnan tulot jakautuvat vuonna 2021 seuraavasti: valtionosuudet 47,4 %, verotulot 34,9 % ja toimintatuotot 17,6 %.

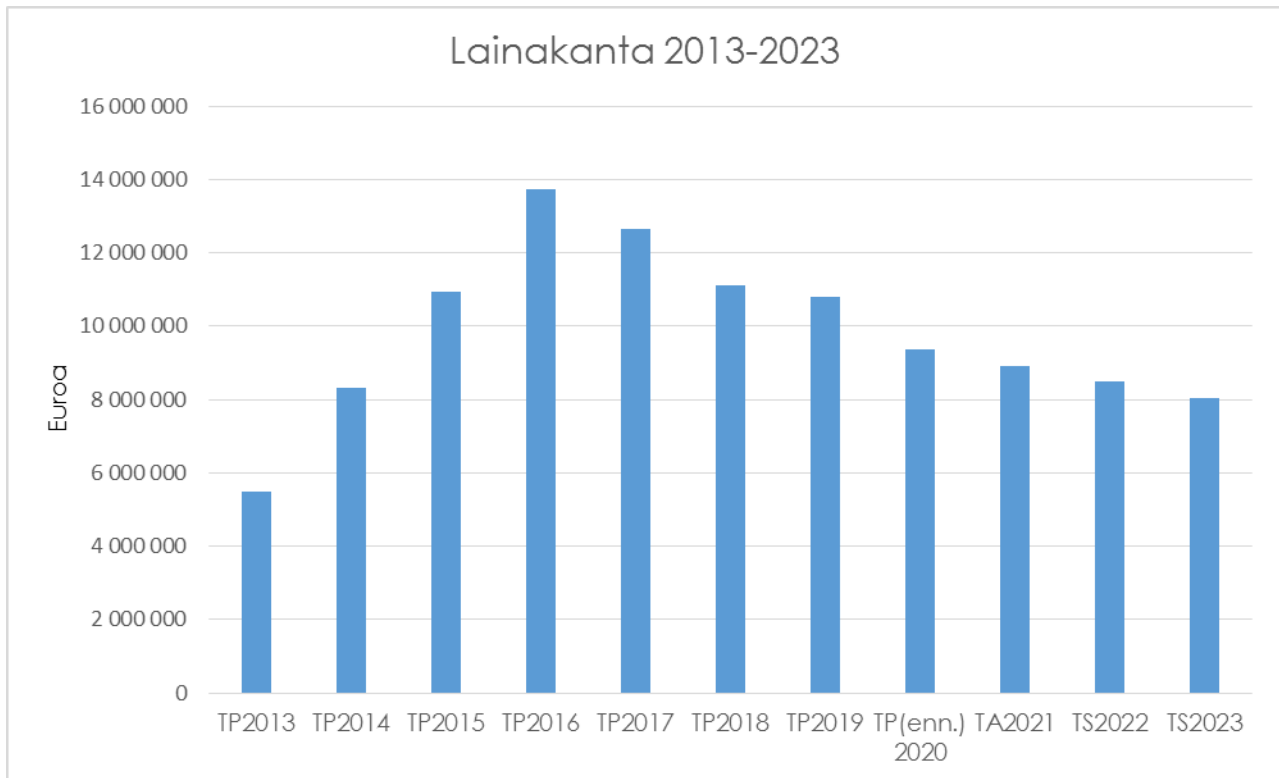
Kunnan vuosikate on 1 586 000 euroa. Vuonna 2021 vuosikatteen arvioidaan kattavan kunnan poistot selvästi. Tilikauden tulos on talousarvion mukaan 661 000 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos siirretään taseeseen ja se kerryttää yli-/alijäämää. Terveessä taloudessa tilikauden tuloksen tulisi riittää lainojen lyhennyksiin ja mielellään osittain tai kokonaan uusiin investointeihin, ja näin talousarvion mukaan on arvioitu toteutuvan.

Kuva 5: Tilikauden tulos 2013-2023

Tilinpäätöksessä 2019 Rautavaaran kunnan kumulatiivinen ylijäämä taseessa on 5 589 216 euroa, ja tilikausi 2020 näyttää olevan toteutumassa ylijäämäisenä, toisin kuin talousarviossa ennakoitiin.

Vuonna 2021 ei oteta ollenkaan pitkäaikaista talousarviolainaa. Sen sijaan talousarvioon on sisällytetty 1 000 000 euron lyhytaikaisen kassalainan nosto. Kassalainan perustelu on isot olemassa olevien lainojen lyhennykset ja maksuvalmiuden ylläpito. Rautavaaran kunnan pitkäaikaisen lainan määrä laskee yli 1 400 000 euroa vuonna 2021 ja myös kokonaislainamäärä sisältäen myös lyhytaikaiset lainat laskee. Lainamäärä laskee myös taloussuunnittelukaudella. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä kunnan lainamäärä oli 6 731 euroa per asukas samaan aikaan kun Pohjois-Savon keskiarvo oli 3 219 euroa per asukas. Kunnalla on siis edelleen merkittävä velkataakka ja velkaantumisen lasku on välttämätöntä.

Kuva 6: Kokonaislainamäärä 2013-2023

Rautavaaran kunnalla on erillinen henkilöstö- ja koulutussuunnitelma (Henkilöstö ja koulutussuunnitelma sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2021), jossa on tarkempia tietoja mm. henkilöstöstä, koulutuksesta ja eläköitymisestä. Henkilöstösuunnitelman toteumaa peilataan vuosittain henkilöstöraportissa. Rautavaaran kunnan ja tytäryhtiöiden suunniteltu henkilöstömäärä henkilötyövuosina on ollut noin 130 viime vuosina, ja toteuma hieman suurempi. Henkilöstömäärä henkilötyövuosilla mitattuna tulee pysymään ennallaan tai nousemaan maltillisesti tulevina vuosina. Rautavaaran kunnan henkilökunnasta noin puolet työskentelee perusturvapalveluissa.

Rautavaaran kunnan eläkepoistuma on ollut erittäin merkittävä, ja eläkepoistuma tulee olemaan merkittävä myös tulevina vuosina. Myös kunnan sairauspoissaolot ovat olleet useana vuotena keskimääräistä kunnallista työnantajaa korkeammat. Tulevien vuosien suuri eläkepoistuma ja osaavan henkilöstön rekrytointivaikeus on otettava huomioon henkilöstösuunnittelussa.

2.4 Kuntakonsernin toiminta

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Mitä kuntalaissa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätöön. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan (Kunnat ja kuntayhtymät voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä). Kuntien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta ja kuntayhtymä.

Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus, ja kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa
- 5) konsernin sisäisistä palveluista
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä, ja
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Rautavaaran kuntakonserniin kuuluvat seuraavat tytäryhtiöt:

- Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalo (kunnan omistusosuus 70,14 %), ja
- Rautavaaran Vuokratalot Oy (kunnan omistusosuus 100 %).

Kuntalain mukaan sellainen toiminta, jota kunta harjoittaa kilpailuilla markkinoilla, tulee pääsääntöisesti yhtiöittää eli siirtää osakeyhtiön, osuuskunnan tai säätiön hoidettavaksi. Rautavaaran kunnalla on omistuksessaan vuokraustoiminnassa olevia kiinteistöjä, joiden vuokraustoiminta on tästä syystä siirretty Rautavaaran Vuokratalot Oy:ön.

Rautavaaran kunta on asettanut valtuustotason tavoitteet kaikille kunnan edustajille ja tytäryhtiöiden hallituksille:

- Konserniyhteisöjen on tuettava kuntastrategiaa ja kunnan talousarvion toteuttamista
- Tulostavoitteena tytäryhtiöillä on omakustannusperiaate:
 - yhtiöiden tulee tuotoillaan kattaa menonsa
 - mahdollisista poikkeamista tulee erikseen neuvotella kunnan kanssa
 - hinnoittelu vastaa yleistä kustannuskehitystä
- Yhtiöiden tulee toteuttaa välttämättömät peruskorjaukset ja vuosikorjaukset ja turvata siten omistamiensa kiinteistöjen kunto sekä haettava korjauksiin ulkopuolista rahoitusta
- Yhtiöiden tulee raportoida kunnalle hyväksytyjen konserniohjeiden mukaisesti
- Yhtiöiden tulee laatia tilinpäätöksensä siten, että kuntakonsernin tilinpäätökseen voidaan ottaa tytäryhtiöiden tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase, ja
- Yhtiöillä tulee olla riittävät ohjeistukset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

3 Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa kuvataan tarkemmin palvelualueen tulosalueiden toiminta; selvitetään tarkemmin palvelutarpeisiin, tavoitteiden asettamiseen sekä niiden saavuttamiseen liittyviä seikkoja, haasteita ja epävarmuustekijöitä. Myös toiminnan muutoksista ja käynnissä olevista ja suunnitelluista hankkeista kerrotaan käyttötalousosassa. Perusteluissa tehdään lisäksi selkoa toiminnan painopisteistä ja kehittämistarpeista sekä arvioidaan muun muassa henkilöresurssien, toimitilojen ja muiden tuotannontekijöiden voimavarojen riittävyttä. Määrärahat ja tuloarviot sidotaan tavoitteisiin. Valtuusto osoittaa toimielimelle määrärahan tai asettaa tuloarvion määrätyn tehtävän tai tehtävien hoitamiseksi siten, että tehtävälle asetetut tavoitteet voidaan toteuttaa.

3.1 Hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

3.1.1 Kunnanhallitus

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2021

Hallintopalveluiden tehtävänä on ohjata, yhteen sovittaa ja tukea kuntakonsernin toimintaa. Hallintopalvelujen toimintaa johtaa ja toiminnasta vastaa hallintojohtaja. Hallintopalveluihin sisältyy yksi tulosalue, kunnanhallitus.

Hallintopalveluiden toiminnassa ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Vuodelle 2021 on lukuisia ohjelmallisia uudistuksia, jotka tuovat väistämättä lisälukuja käyttötalouteen, mistä syystä kaikesta mahdollisesta pyritään säästämään. Uusi palkkaohjelma otetaan käyttöön vuoden 2021 alusta vanhan palkkaohjelman tuen päättymisen vuoksi, mikä vaikuttaa ict-palveluiden juokseviin kustannuksiin vuositasolla noin +3 540 euroa. Myös pankkiohjelma on jouduttu uusimaan vanhan ohjelman tuen päättymisen vuoksi jo vuoden 2020 aikana, ja uusi ohjelma on kalliimpi vuositasolla +2 430 euroa. Asianhallintajärjestelmä Dynasty tulee päivittää uuteen versioon ulkoa tulevista syistä, mihin on varauduttu investointipuolella (17 000 euroa). Investointipuolella varaudutaan myös tietoturvan uusien lisenssien hankintaan (10 000 euroa).

Työajanseurantaohjelman uusimista on selvitelty vuoden 2020 aikana nykyaikaisemmaksi, jolloin työajanseuranta toimisi myös mobiilisti, mikä vähentää jälkikäteen tehtävien korjausten määrää ja näin ollen tehostaa työajankäyttöä. Investointiosassa on varauduttu nykyisen ohjelmiston uusimiseen tai päivittämiseen (11 000 euroa).

Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit, minkä vaikutus talousarvioon on +5 300 euroa. Uuden valtuustokauden toiminnan käynnistymiseksi talousarviossa on varauduttu luottamushenkilökoulutukseen sekä kuntastrategian laatimiseen ulkopuolisen konsulttiyrityksen avustamana. Talousarviossa on huomioitu valtuutettujen lukumäärän väheneminen 17 valtuutetusta 15 valtuutettuun. Uusille kunnanvaltuutetuille tulee hankkia tietotekniset laitteet, johon on varauduttu investointiosassa.

Asiakirjahallinnon suunnittelijan palkkakulut on varattu 100 prosenttisesti hallintopalveluihin, mikä hieman nostaa henkilöstökuluja.

Tilintarkastuspalvelut kilpailutetaan ja hankintaan kilpailutuksen perusteella uudelle valtuustokaudelle.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto on osa hallintopalveluita, jonka toiminnasta vastaa hallintojohtaja. Henkilöstöön liittyvät asiat ratkaisee pääasiassa joko kunnanhallituksen alainen henkilöstöjaosto tai hallintojohtaja toimivaltuuksien mukaisesti. Henkilöstöjaosto vastaa muun muassa kunnan henkilöstöpolitiikasta, henkilöstöä koskevista suunnitelmista ja ohjeistuksista sekä kunnallisen virka- ja työehtosopimuslainsäädännön edellyttämästä valvonnasta. Hallintojohtaja toimii muun muassa Kuntatyönantajien yhteyshenkilönä, henkilöstöasioiden viestijänä, palkkaukseen liittyvien asioiden vastuuhenkilönä ja toimii henkilöstöjaoston esittelijänä.

Kunnassa toimii lakisäätöisenä yhteistoimintaelimenä yhteistyökomitea, joka myös käsittelee henkilöstöön liittyviä asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa.

Työterveyshuollon palvelut järjestää Pihlajalinna Oy. Työterveyshuoltoon varataan vuodelle 2021 +4 000 euroa enemmän. Työterveyshuollon kustannuksia on vaikea ennustaa ja määrää voidaan arvioida tilinpäätöksen ja toteuman perusteella. Korvaavan työn malli otetaan käyttöön vuoden

2021 aikana yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuollon palveluiden kilpailutus tehdään vuoden 2021 aikana.

Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkykyyn kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Työhyvinvointikysely Kevan kyselytyökalulla tehdään loppuvuonna 2021.

Henkilöstöhallintoon on budjetoitu vuodelle 2021 henkilöstön työpaikkaruokailun tukemiseen varatut määrärahat +5 000 euroa sekä henkilöstön eläköitymiseen liittyviin muistamisiin varatut määrärahat +1 000 euroa, jotka oli aiemmin budjetoitu kunnanhallituksen kustannuspaikalle.

Hoitotarvikkeisiin on varattu -1 000 euroa vähemmän. Koulutuspalveluihin on varattu -500 euroa vähemmän, sillä ensiapukurssia ei järjestetä vuonna 2021, pois lukien hätäensiapukurssi järjestetään.

Työsuojeluorganisaation roolia ja työskentelyä tehdään näkyvämmäksi ja myös henkilöstöä sitoutetaan työsuojelutoimintaan.

Taulukko 2: Kunnanhallitus yhteensä

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Toimintamenot	822 835	831 206	827 875	-8 371 -1 %	-5 040 -1 %	827 124	840 685
Toimintatulot	36 400	32 900	59 986	3 500 11 %	-23 586 -39 %	36 400	39 532
Netto	786 435	798 306	767 889	-11 871 -1 %	18 546 2 %	790 724	801 153

Taulukko 3: Kunnanhallitus euroa per asukas

	Toimintakulut netto:		Hallintopalvelut		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa per asukas	499	498	465	508	523
Asukasmäärä	1 577	1 602	1 652	1 556	1 533

Taulukko 4: Kunnanhallituksen sisäiset erät

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Sisäiset menot	193 227	176 459	187 149	16 768 10 %	6 078 3 %	193 227	193 227
Sisäiset tulot	276 285	266 306	299 694	9 979 4 %	-23 409 -8 %	276 285	276 285
Netto	-83 058	-89 847	-112 545	6 789 -8 %	29 487 -26 %	-83 058	-83 058
Poistot	22 434 €	9 693 €	12 170 €			25 547 €	12 583 €

HALLINTOPALVELUIDEN VALTUUSTOTASON TAVOITTEET 2021

Tavoite	Toimenpiteet 2021	Mittari tai indikaattori
Tavoitteet palveluihin ja kuntalaisiin nähden		
Kunnan valmiustason parantaminen	Palvelualueiden valmiussuunnitelmat laaditaan	Palvelualuekohtaiset valmiussuunnitelmat laadittu ja hyväksytty vuoden 2021 aikana

Kuntastrategian modernisointi Rautavaaran näköiseksi	Laaditaan uusi, päivitetty kuntastrategia vuorovaikutteisena ja osallistavana prosessina	Kuntastrategia laadittu
Tavoitteet elinvoiman lisäämiseksi		
Markkinointi- ja brändityötä tehdään määrätietoisesti	Verkkosivut ovat aina ajantasalla, niitä päivitetään ahkerasti. Sosiaalista mediaa päivitetään jatkuvasti ja hallintopalvelut kannustaa muita palvelu- ja vastuualueita päivittämään sosiaalista mediaa	Verkkosivujen tieto ajantasaisena ja päivitty koko ajan. Palvelu- ja vastuualueiden some-vastaavat viestivät aktiivisesti
Tavoitteet talouteen ja yhteistyöhön		
Palveluiden kilpailuttamisella säästöjä	Työterveyshuollon palvelut ja vakuutukset kilpailutetaan	Kilpailutettu ja tehty päätös vaihdetaanko palveluntarjoajaa
Toimintojen sähköistäminen ja digitalisointi entisestään	Työajanseurantajärjestelmä päivitetään nykyaikaiseksi (ei paikkaan sidottu), uusi palkkaohjelma otetaan käyttöön, asianhallintajärjestelmä päivitetään uuteen versioon, joka mahdollistaa sähköisen arkistoinnin tulevaisuudessa. Henkilöstöä kannustetaan vähentämään paperikopioita	Ohjelmistot hankittu ja päivitetty, paperikopioiden määrä vähentynyt
Yhteistyön lisääminen	Naapurikuntien kanssa tehdään yhteistyötä. Eri palvelualueet kunnan sisällä tekee yhteistyötä	Yhteistyön mahdollisuuksia selvitetty ja yhteistyötä tehty jos mahdollista
Tavoitteet johtamiseen ja henkilöstöön liittyen		
Ohjeistusten ja käytäntöjen perehdyttämistä parannetaan	Kaikki kunnan ohjeistukset jalkautetaan palvelu- ja vastuualueilla henkilöstön tietoon esimiesten johdolla	Vastuu- ja palvelualueilla on käsitelty kunnan kaikkien voimassa olevien ohjeistuksien pääpiirteittäinen sisältö henkilöstön kanssa ja kehoitettu henkilöstöä tutustumaan ohjeistuksiin tarkemmin
Uusien luottamushenkilöiden kouluttaminen ja perehdyttäminen	Luottamushenkilöstölle järjestetään luottamushenkilökoulutus ja tarvittaessa tietoteknistä koulutusta	Koulutus järjestetty
Korvaavan työn mallin käyttöönotto	Korvaavan työn malli luodaan ja otetaan käyttöön kunnassa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa	Malli otettu käyttöön kunnassa

Työn vaativuuden arvioinnin käyttöönotto	Työn vaativuuden arvioinnin malli luodaan ja otetaan käyttöön kunnassa yhteistyössä henkilöstön kanssa	Malli otettu käyttöön kunnassa
Työsuojelutoiminta näkyvämmäksi ja henkilöstön sitouttaminen työsuojelutoimintaan	Työsuojeluhenkilöstö yhteistyössä laatii työturvallisuuden 10 kultaista sääntöä. Työsuojeluhenkilöstö kannustaa turvallisuushavaintojen tekemiseen	HaiPro/WPro ilmoitukset (määrä ja luonne)
Henkilöstöjärjestelyitä ja työnkuvien muokkauksia yhdessä henkilöstön kanssa	Keskitetty palvelusihteeritiimi otetaan käyttöön yhdessä henkilöstön kanssa. Henkilöstön tehtäväkuvaukset on laadittu uudelle tehtäväkuvauslomakepohjalle	Palvelusihteeritiimi on toiminnassa. Henkilöstöllä on uudet tehtäväkuvauslomakkeet
Työhyvinvointiin ja työkykyyn panostetaan	Työhyvinvointikysely tehdään loppuvuodesta. Työterveyshuollon ja Kevan kanssa yhteistyötä tiivistetään. Esimiehet ottavat riittävän ajoissa henkilöstön kanssa puheet työkykyasiat (varhaisen tuen mallin mukaisesti). Kunnassa nollatoleranssi epäasialliseen kohteluun ja häirintään	Yhteisiä tapaamisia työterveyshuollon kanssa on ollut. Kevan HR-verkostotapaamisiin osallistuttu ja yhteyshenkilön kanssa pidetty säännöllisesti yhteyttä. Varhaisen tuen mallia hyödynnetty niin tarvittaessa. Nollatoleranssi häirintään ja epäasialliseen kohteluun nostettu henkilöstön keskuudessa esille

3.2 Elinvoimapaalvelut

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja

3.2.1 Tekninen toimi

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2021

Tekninen toimi on osa Rautavaaran kunnan elinvoimalautakuntaa. Elinvoimalautakunnan esittelijänä toimii elinvoimajohtaja Petri Ahonen. Elinvoimalautakunnan esittelijä on myös teknisen toimen tulosalueen tilivelvollinen viranhaltija.

Teknisen toimen tehtävänä on tuottaa asumisen, kiinteistöjen ylläpidon, kunnallistekniikan ja ympäristönkäytön peruspalveluita.

Teknisen toimen talousarvio vuodelle 2021 on: bruttomenot 2 996 604 € ja nettona 1 730 828 €. Toimintatuottoja on arvioitu tulevan noin 1 265 776 €.

Suunniteltu teknisen toimen talousarvioraami vuodelle 2021 on 1 600 000€ (netto). Talousarvioraamin ylitykseen vaikuttivat mm. Palolan kiinteistön 50 000 €:n purkukustannukset. Purkamiskustannukset ovat käyttötalouteen vaikuttavia menoja. Kokonaisuutena talousarvioesitys vuodelle 2021 on teknisen toimen osalta noin 150 000 € pienempi kuin TA 2020.

Taulukko 5: Tekninen toimi yhteensä

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)		Muutos TP 2019 (€ ja %)		TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Toimintamenot	2 996 604	3 154 009	2 232 789	-157 405	-5 %	763 815	34 %	3 152 090	2 942 960
Toimintatulot	1 265 776	1 268 555	1 179 768	-2 779	0 %	86 008	7 %	1 265 776	1 264 376
Netto	1 730 828	1 885 454	1 053 021	-154 626	-8 %	677 807	64 %	1 886 314	1 678 584

Taulukko 6: Tekninen toimi euroa per asukas

	Toimintakulut netto:		Tekninen toimi		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa per asukas	1 098	1 177	637	1 212	1 095
Asukasmäärä	1 577	1 602	1 652	1556	1533

Taulukko 7: Teknisen toimen sisäiset erät

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)		Muutos TP 2019 (€ ja %)		TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Sisäiset menot	635 159	642 560	397 085	-7 401	-1 %	238 074	60 %	635 159	635 159
Sisäiset tulot	2 251 662	2 233 886	1 360 497	17 776	1 %	891 165	66 %	2 251 662	2 251 662
Netto	-1 616 503	-1 591 326	-963 412	-25 177	2 %	-653 091	68 %	-1 616 503	-1 616 503
Poistot	867 585 €	883 300 €	848 656 €					864 714 €	852 792 €

Metsänmyyntituotot vuodelle 2021 arvioidaan olevan noin 170 000 €. Metsän viljelyn osalta tulevana vuonna viljellään noin 20 ha. Viljelypinta-ala muodostuu edellisvuodella suoritettujen päätehakkuiden viljelyrästeistä. Nuoren metsän hoitotyötä toteutetaan noin 50 ha.

Avohakkuuleimikko, noin 3500 m³, tulee myyntiin syksyllä 2020 ja tulot siitä tulevat vuonna 2021. Vanhoja kauppoja ei ole hakkaamatta. Harvennushakkuu, 1500 m³, koostuu kokonaisuudessaan Lehtola-tilan harvennus-/tuulenskaatojen hakkuusta. Harvennushakkuussa kauppatapa riippuu talviharvennuksien kysynnästä pystykaupalla sekä hankinta- ja pystykauppojen hintasuhteesta.

Metsätalouden menot ovat yhteensä noin 51 000 €. Pinta-alat metsänviljelyn osalta 25 ha ja taimikonhoidon osalta 50 ha. Metsänviljelyä tehdään kylvämällä, jos maaperä siihen käy. Kylvö on noin 600 € / ha. Istutuksella kustannus on noin 1200 € / ha.

Kiinteistöjen hoitokuluihin ei tule muutosta lämmitys- ja sähköenergianhinnan osalta. Hoitokuluihin sen sijaan vaikuttaa yleinen 2 % palkkojen nousu.

Teknisellä toimella on jatkossa tarve vain yhdelle kirvesmiehelle ja yhdelle rakennusammattimiehelle kunnan palkkalistoilla. Isommat korjausrakentamishankkeet kilpailutetaan.

Kaavapäivityksen myötä mahdollisesti tuleva alakoulun purkamispäätös on talousarvion suunnitelmavuosille kertaluontoinen kustannus, noin 200 000 €. Säästö käyttötalousmenoihin on noin 50 000 – 70 000 € / vuosi.

Siivouspalvelut

Vastuhenkilö: siivouspalvelupäällikkö

Siivouspalvelujen palveluajatuksena on tuottaa ylläpito- ja perussiivouspalveluja kunnan eri kiinteistöihin niin, että tilat ovat puhtaat, viihtyisät, terveelliset ja hygieeniset käyttäjä.

Siivoustyönmitoituksen päivitys saatetaan loppuun vuoden 2021 aikana, koska siivousalueiden tiheyksissä ja rakenteissa on tapahtunut muutoksia edellisen mitoituksen jälkeen. Siivouspalvelut jatkavat toimintaansa edelleen taloudellisesti huomioiden kuitenkin kohteiden erityistarpeet.

Taludentasapainottamissuunnitelman toimien mukaisesti vuosilomia jaksotetaan mahdollisuuksien mukaan niin, että sijaiskustannuksia voitaisiin välttää tai ne jäisivät mahdollisimman pieniksi. Sijaiskustannuksia ei voida kokonaan poistaa, koska toiminta on pystyttävä turvaamaan poissaoloista huolimatta. Siivouspalvelujen talouteen tasapainottamissuunnitelman mukaiset tarpeettomien kiinteistöjen purkamissuunnitelmat vaikuttavat siivouspalveluihin vähän, koska näissä kiinteistöissä siivousta on vähennetty tai lopetettu kokonaan aikaisemmin.

Vuoden 2021 alusta vakinaistetaan kaksi siivoajan toimea ja yksi yhdistelmätyöntekijän toimi (siivoaja - ravitsemustyöntekijä, jonka työaika jaetaan ravitsemuspalveluiden ja siivouspalveluiden kesken 50% / 50%).

Muutokset siivouspalvelujen toimintaa tai talouteen ovat hyvin pieniä, ainoastaan yhdistelmätyöntekijän palkkakustannukset nousevat 10 % siivouspuolella, mutta vastaavasti laskevat ravitsemuspuolella saman verran, joten näillä muutoksilla ei ole vaikutusta euromääräiseen talouteen.

Kalustokustannukset 10 000 € siirtyvät käyttötalouden puolelta investointeihin.

Ruokapalvelut

Vastuuhenkilö: ruokapalvelupäällikkö

Ruokapalvelujen tavoitteena on ravitsemussuositusten mukaisten ruokapalvelujen tuottaminen mahdollisimman taloudellisesti ja tehokkaasti pyrkien käyttämään myös lähialueen tuottajien tuotteita, silloin kun se on hankintojen toteuttamisessa mahdollista.

Ruokapalvelun tehostamistoimenpiteiden ansiosta toimintakulut vähenevät noin 50 000 euroa vuodelle 2021. Vähennykset koostuvat suurimmalta osin henkilöstökuluista ja elintarvikekustannussäästöistä sekä ruokakuljetusten tehostamisesta.

Henkilöstökulut pienenevät eläköitymisen kautta ja vähentyvinä sijaisten ja määräaikaisten työntekijöiden tarpeena.

Elintarvikekustannukset pienenevät ruokatuotantojärjestelmän käyttöönoton ja toiminnan tehostamisen kautta. Vuoden 2021 elintarvikekustannussäästö on arvioitu olevan ainakin 10 000 €. Keittiötoiminnan kehittämisellä kustannussäästö on todennäköisesti suurempi.

Aterioiden ruokakuljetuksen keskittämisellä saadaan kuljetuskustannukset noin kolmanneksen (1/3) edullisemmin. Kustannussäästö kohdistuu useammalle kustannuspaikalle.

Lisäksi toimintakulujen säästöjä haetaan useammilta ruokapalvelun kustannuspaikoilta.

Lupa- ja viranomaispalvelut

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja

Kunnan rakennusvalvontaviranomaiset huolehtivat rakentamista koskevien lupien käsittelystä ja rakennustyön aikaisesta valvonnasta. Lisäksi he huolehtivat rakennetun ympäristön valvonnasta.

Rakennustarkastajan virka vakinaistettiin 2020. Rakennustarkastajan virka ja työnjohtajan toimi yhdistettiin; 30 % työajasta on rakennustarkastajan tehtäviä ja 70 % työnjohtotehtäviä.

Rakennusvalvonnassa työskentelee myös toimistosiihteri, jonka työajasta on kuulunut aiemmin 10 % rakennusvalvonnan tehtäviin. Toimistosiihterin työaika muutetaan vastaamaan todellista ajankäyttöä, jolloin työpanos on 2 % työajasta.

Vuonna 2020 rakennusvalvonnan taksa päivitettiin vastaamaan nykyhetkeä. Taksat nousivat samalla tasolle kuin ne ovat ympäristökunnilla. Nousua taksaan eri maksujen osalta oli 10-50 %. Rakennusvalvonnan lupamäärän oletetaan jäävän normaalialueen pienemmäksi vallitsevan covid-19 tilanteen vuoksi, jonka vuoksi lupamaksut jäivät aiemmalle tasolle.

Rakennusjärjestys päivitetään vuoden 2021 aikana; sen ajantasaisuus tarkistetaan ja muutoksilla pyritään selkeyttämään lupaprosesseja.

Ympäristötarkastajan tehtävät hankitaan vuonna 2021 edellisten vuosien tapaan Kuopion kaupungilta. Ympäristötarkastaja työskentelee Rautavaaran kunnan palveluksessa yhden päivän viikossa.

Vesi- ja viemärlaitos

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja

Vesi- ja viemärlaitoksen tehtävä on turvata toimialueensa kiinteistöille tehokas ja toiminnallisesti varma veden jakelu ja jäteveden poisto. Lisäksi vesilaitos toimittaa vettä kolmelle vesiosuuskunnalle. Vesi- ja viemärlaitoksesta on muodostettu kirjanpidollinen taseyksikkö. Tavoitteena on, että vesilaitos pyrkii vuoden 2021 talousarviossa vähintään nollatulokseen.

Vesilaitoksen kuluttajahinnat pysyvät vuoden 2020 tasolla, ainoastaan perusmaksuun tulee korotuksia. Korotustaso on riippuvainen kiinteistötyypistä. Perusmaksu kohdistuu erillisenä vesiliittymään ja jätevesiliittymään.

Uusi perusmaksu kiinteistötyypeittäin:

- Kerrostalo, koulut, hoitoyksiköt, keskuskeittiö 125€
- Rivitalot 100€
- Liikehuoneistot 75€
- Pientalot 40€

Laskelman mukaan perusmaksujen tuotto on 36 830 €.

Kunta neuvottelee vedentoimitusyhteistyöstä vesiosuuskunta Vellikankaan kanssa. Pyrkimyksenä on kunnan oman vesilaitoksen investointi- ja ylläpitokustannusten pienentäminen. Suunnitelmana on tämän myötä myös kuluttajahinnan alentaminen. Neuvotteluja käydään vuoden 2021 aikana.

Taulukko 8: Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TA 2020 Euroa	TA 2021 Euroa	TS 2022 Euroa	TS 2023 Euroa
LIKEVAIHTO				
Vesimaksut (ulkoiset)	219 200	158 500	158 500	158 500
Vesimaksut (sisäiset)	74 126	79 128	79 128	79 128
Perusmaksut (ulkoiset)	37 930	27 500	27 500	27 500
Perusmaksut (sisäiset)	4 435	4 620	4 620	4 620
Muut maksut	3 000	3 000	3 000	3 000
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				
AINEET JA TARVIKKEET	-42 374	-47 948	-47 948	-47 948
PALVELUJEN OSTOT				
Ulkoiset	-53 350	-49 060	-49 060	-49 060
Sisäiset	-10 028	-24 190	-24 190	-24 190
HENKILÖSTÖMENOT				
Palkat	-30 725	-29 290	-29 876	-30 474
Eläkekulut	-11 997	-11 738	-11 972	-12 210
Muut henkilösivukulut	-1 206	-1 210	-1 232	-1 254
POISTOT	-120 346	-105 607	-104 234	-95 253
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-1 850	-2 350	-2 350	-2 350
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	66 560	1 355	1 886	10 009
RAHOITUSTULOT JA -MENOT				
Korkomenot				
Korvaus peruspääomasta	-20 965	-20 965	-20 965	-20 965
YLIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	45 595	-19 610	-19 079	-10 956
Poistoeron lisäys				
Varauksen vähennys				
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	45 595	-19 610	-19 079	-10 956

Tilakeskus

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja

Tilakeskuksen tilahallinta- ja kunnossapitoyksiköt vastaavat kunnan rakennetusta kiinteistöomaisuudesta, toimitilajohtamisesta, teknisestä isännöinnistä, kiinteistöjen ja pihojen ylläpidosta sekä rakennusten kunnossapidosta.

Kiinteistöomaisuuden hoito ja toimitilajohtaminen

Kokonaisuudella tarkoitetaan mm. toimitilojen hankintaa ja toimitiloihin liittyvä taloussuunnittelua, asuntojen ja liiketilöiden vuokrausta, kiinteistöjen sopimusasioita, riskien hallintaa, viranomaisyhteyksiä ja kunnan edunvalvontaa.

Kiinteistöomaisuuden hoitoa ohjataan kunnan kiinteistöstrategian avulla. Kiinteistöstrategian avulla tilakeskus yhdessä muiden toimialojen kanssa määrittää kiinteistöt, joita kehitetään tai joista pyritään luopumaan. Käytännön toimintaa selkeästi ohjaa mm. jako myytäviin kiinteistöihin ja osakkeisiin sekä purettaviin rakennuksiin.

Rautavaaran kunnan suorassa omistuksessa olevista rakennuksista tärkeimpiä ovat koulut, päiväkodit ja perustuvatoimen käytössä olevat rakennukset. Rakennusten kerrosala on noin 20 700 m² ja tilavuus noin 70 000 m³. Tilakeskuksen alaisia tiloja vuokrataan sisäisenä vuokrauksena hallintokunnille.

Lisäksi ulkoisille asiakkaille on vuokrattu tiloja. Yksi merkittävimmistä vuokraajista on Kysteri, joka tuottaa kunnalle perusterveydenhuolto palvelua. Terveysaseman vuokratuotto on vuosittain noin 183 000 €.

Rautavaaran leipomon toimitilat ovat myös tilakeskuksen hallinnassa. Kyseisessä kiinteistössä ylläpitokuluista vastaa vuokralainen yksin ja vuokra muodostuu pääomavuokrasta.

Kirkonkylän ala-aste on lähes tyhjiällä. Kiinteistön ylläpitokulut ovat noin 75 000 €.

Vuonna valmistunut uusi Palola osoitteessa Tulimäentie 12 B on rakennettu lastensuojeluyksikön tarpeisiin. Tilat on vuokrattu toimintaa harjoittavalle yritykselle. Rakennuksen pinta-ala on 292 m². Rakennus on hirsirunkoinen, yksikerroksinen, omakotitalotyyppinen rakennus. Vuokratuloa kunta saa kohteesta noin 2 000 €/kk. Suunniteltu vuokra-aika on 360 kk.

Kiinteistönhoito

Kiinteistönhoitoon liittyviä tehtäviä ovat mm. talotekniikan hoito, vihertyöt, ulkoalueiden puhtaanapito ja käsilumityöt. Rakennusten lämmitys, sähkö ja vakuutukset kuuluvat myös tilakeskuksen toimeen. Ulkoalueiden auraus on ostopalveluna urakoitsijalta.

Rakennusten kunnossapito

Rakennusten kunnossapidolla tarkoitetaan tässä sekä käyttötalous- että investointimäärärahoilla tehtävien rakennusten kunnossapidon ohjelmointia ja kunnossapidon pitkän tähtäimen suunnittelua. Lisäksi tilataan tarvittaessa rakennusten kuntoon liittyviä selvityksiä, ja raportteja kunnossapidon ohjelmointia ja hankesuunnittelua varten. Toisen merkittävän tehtäväkokonaisuuden muodostaa kiinteistöjen ylläpitoon liittyvät rakennuttamistehtävät eli töiden tilaaminen ja työmaavalvonta.

Pihojen ylläpito

Sisältää pihojen kunnossapidon ohjelmointiin liittyvät tehtävät, pihojen ylläpitoon kuuluvat rakennuttamis- ja valvontatehtävät sekä kiinteistöhoitosopimukseen liittyvät työt, kuten pihatöiden valvonta, hankinnat ja tilaaminen. Tehtäviä ulkoalueilla ovat lisäksi koneelliset kunnossapitopalvelut, koulu- ja päiväkotipihojen perusparannukset, osakorjaukset ja muut ohjelmoitavat kunnossapitotyöt.

3.2.2 Elinkeinopalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2021

Elinkeinopalvelut on osa Rautavaaran kunnan elinvoimalautakuntaa. Elinvoimalautakunnan esittelijänä toimii elinvoimajohtaja Petri Ahonen. Elinvoimalautakunnan esittelijä on myös elinkeinopalvelujen tulosalueen tilivelvollinen viranhaltija. Elinvoimajohtajan lisäksi elinkeinopalveluja hoitaa virkansa puolesta osaltaan myös kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen. Elinkeinopalvelujen tulosalueella toimii myös hanke- ja elinkeinokoordinaattori Tuula Palojärvi ja työllisyyskoordinaattori Tarja Selkimäki.

Elinkeinopalvelujen tehtävänä on toteuttaa sellaista elinkeinopolitiikkaa, jolla tuetaan ja edistetään sekä yritystoiminnan että maatilatalouden harjoittamista paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, sekä hoidetaan kunnan työllisyyttä yhteistyössä Rautavaaran kunnan sosiaalitoimen kanssa.

Elinkeinopalvelujen talousarvion 2021 mukaiset menot ovat nettomääräisesti 148 037 €. Suunniteltu elinkeinopalvelujen talousarviotaami vuodelle 2021 on 140 000 € (netto).

Taulukko 9: Elinkeinopalvelut yhteensä

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Toimintamenot	317 804	286 650	210 014	31 154 11 %	107 790 51 %	224 128	199 201
Toimintatulot	169 767	69 355	78 859	100 412 145 %	90 908 115 %	82 322	68 000
Netto	148 037	217 295	131 155	-69 258 -32 %	16 882 13 %	141 806	131 201

Taulukko 10: Elinkeinopalvelut euroa per asukas

	Toimintakulut netto:		Elinkeinopalvelut		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa per asukas	94	136	79	91	86
Asukasmäärä	1 577	1 602	1 652	1 556	1 533

Taulukko 11: Elinkeinopalvelujen sisäiset erät

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Sisäiset menot	6 664	3 938	8 516	2 726 69 %	-1 852 -22 %	6 664	6 664
Sisäiset tulot							
Netto	6 664	3 938	8 516	2 726 69 %	-1 852 -22 %	6 664	6 664
Poistot							

Elinkeinopalvelujen alla on vuonna 2021 viisi erillistä kustannuspaikkaa, jotka ovat elinkeinojen kehittäminen, kuntamarkkinointi, elinkeinoprojektit, kunnan työllisyysstrategia ja maaseututoimi.

Elinkeinoitoimi panostaa mahdollisuuksiensa mukaan uusien yritysten perustamiseen. Uusien ja jo toimivien yritysten neuvontaa toteutetaan paitsi omana toimena myös yhä kasvavissa määrin elinkeinoyhteistyönä sopimusperusteisena asiantuntijaneuvontana mm. Kuopion seudun Uusyrityskeskukseen, Pohjois-Savon ELY-keskuksen, MTK Pohjois-Savon, Savon yrittäjien ja ProAgrarian kanssa.

Yritysten ja yhteisöjen toiminnan kehittämiseksi kunnassa toimii hanke- ja elinkeinokoordinaattori. Vuodesta 2020 alkaen hankekustannuspaikkoja on kolme. Myö, Työ, Hyö 2 -hanke toteutuu ajalla 1.4.2020–31.3.2023 ja Live Like a Local in Rautavaara -jatkuu vuoden 2021 alusta. Vaaralla palaa -hankkeelle haettiin jatkoaikaa vallitsevan koronatilanteen vuoksi ja hanke jatkuu vuonna 2021. Vaaralla palaa-hankkeen työntekijäksi rekrytoitiin hyvinvointipalvelujen kanssa yhteinen työntekijä Inka Makkonen.

Kuntamarkkinoinnilla pyritään luomaan ja vahvistamaan positiivista kuntakuvaa. Kuntamarkkinointi on osa elinkeinopolitiikkaa ja sen tehtävä on edistää kunnan houkuttelevuutta asuin-, yrittäjyys- ja matkailuympäristönä. Vuonna 2021 kunta osallistuu tapahtumien tuottamiseen koordinoimalla tapahtumia Vaaralla palaa -hankkeen kautta. Toimijoiden ja yritysten välistä yhteistyötä pyritään vahvistamaan ja edistämään Live Like a Local in Rautavaara -hankkeen kautta.

Kunnan työllisyysstrategiassa jatketaan täsmennetyin toimintamallin toteutusta määrätietoisesti yhteistyössä kunnan sosiaalitoimen ja muiden tulosyksikköjen kanssa. MYÖ, TYÖ, HYÖ 2! – osallisuudesta polkuja työelämään – hankkeessa toteutetaan tarvittaessa moniammatillisia terveys- ja työkykyselityksiä, joiden pohjalta voidaan rakentaa tavoitteellinen ja kuntouttava suunnitelma

omalla polulla etenemiseen. Hankkeessa tiivistetään yhteistyötä kolmannen sektorin sekä yritysten kanssa.

Maaseututoimen ja maaseutuelinkeinojen hallinto- ja kehittämispalvelutehtävistä Rautavaaralla vuonna 2021 vastaa ostopalveluna siilinjärveläinen Sydän-Savon maaseutupalvelu. Lomituspalvelut tuottaa kuopiolainen Sydän-Savon Lomituspalvelu.

ELINVOIMAPALVELUIDEN VALTUUSTOTASON TAVOITTEET 2021

Tavoite	Toimenpiteet 2021	Mittari tai indikaattori
Tavoitteet palveluihin ja kuntalaisiin nähden		
Sähköisen asioinnin edistäminen	Sähköisen asioinnin edistäminen, mm. Lupapiste.fi-palvelu, Eners-kiinteistöhoitojärjestelmä ja kuntalaiskyselyt.	Sähköisten palveluiden käyttäjämäärä ja kyselyiden vastausprosentit
Tavoitteet elinvoiman lisäämiseksi		
Elinkeinojen ja elinkeinopolitiikan kehittäminen	Kuopion seudun Uusyrityskeskus ry:n neuvontapalvelut yrityksille, Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n tuki- ja rahoitusmahdollisuudet yrityksille, ProAgrian palvelut maaseutuyrityksille jne. Elinkeino poliittisen ohjelman jatkuva päivittäminen.	Tilastokeskus yritysrekisteri
Yrittäjyyden tukeminen, yrittäjien ja palveluiden lisääminen	Elinkeinotuet, tuet työllistämiseen ja nuorten kesätyöllistämiseen, yhteiset tapaamiset yritysten ja yhteisöjen kanssa.	Myönnettyt tuet, työllisyysluvut
Toiminnallisten edellytysten turvaaminen yritystoiminnan kehittämiselle, asumiselle ja rakentamiselle	Kaavasunnittelu käynnissä; kirkonkylän asemakaava ja Jokisuunniemen asemakaava. Aktiivinen tonttimarkkinointi.	Tonttivaranto
Matkailun kehittäminen	Yhteistyö paikallisten yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa, Live Like a Local in Rautavaara -hanke, Doerz-verkkokaupan ylläpito jne.	Palautteet yrittäjiltä, yhdistyksiltä ja muilta toimijoilta, verkkokaupan kävijämäärä
Työllisyysstrategian päivittäminen	Työllisyysstrategian laatiminen vuosille 2022–2024	Työttömyysaste, työmarkkinatuen seurantatiedot

Väestö ja muuttoliike	Terveen väestörakenteen turvaaminen; positiivisen muuttovirran varmistaminen parantamalla työpaikkojen luomisen edellytyksiä, myöntämällä oppisopimuskoulutustukia yrityksille, tukemalla kesätyöllistämistä jne.	Myönnettyt työllistämisen ja koulutuksen tuet, nettomuuttotase
Tavoitteet talouteen ja yhteistyöhön		
Kiinteistöstrategian toteuttaminen, toiminnallisesti tarpeellisten kiinteistöjen ylläpito turvallisella tasolla	Suoritetaan talousarvion puitteissa kiinteistöille tarvittavat korjaukset ja toimenpiteet, tarpeettomat ja elinkaarensa päähän tulleet kiinteistöt puretaan tai myydään	Kiinteistöissä suoritettut korjaukset ja toimenpiteet
Vuokra-asuntojen käyttöasteen pitäminen yli 90 %:ssa	Vuokra-asuntojen aktiivinen esittely mm. uusien nettisivujen avulla.	Vuokra-asuntojen käyttöaste
Rakennuslupien myöntäminen	Rakennusjärjestyksen päivittäminen, lupaprosessien selkeyttäminen ja neuvonta.	Myönnettyt rakennusluvut
Tavoitteet johtamiseen ja henkilöstöön liittyen		
Henkilöstön työtyytyväisyyden ja työhyvinvoinnin kehittäminen ja seuranta	Säännölliset osastokohtaiset kokoukset, henkilöstön osaamisen kehittäminen koulutusten avulla, työhyvinvointikyselyn järjestäminen verkkokyselynä henkilöstölle	Suora palaute henkilöstöltä, työhyvinvointikyselyn vastausten läpikäynti yhdessä henkilöstön kanssa ja tarvittavien toimenpiteiden suorittaminen

3.3 Hyvinvointipalvelut

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

3.3.1 Sivistystoimi

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2021

Hyvinvoinnin palvelualue koostuu koulutoimesta, varhaiskasvatuspalveluista ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista, johon edelleen sisältyy nuorisotoimi, etsivä nuorisotyö, kirjasto, liikuntatoimi ja kulttuuritoimi sekä vapaa sivistystyö. Hyvinvointipalveluihin kuuluu myös joukkoliikenne. Hyvinvointipalveluihin kuuluu yksi tulosalue, sivistystoimi.

Hyvinvointipalveluita johtaa kunnanjohtajan alaisuudessa hallintojohtaja ja asiantuntijatoimielimenä on hyvinvointilautakunta. Hyvinvoinnin palvelualue tuottaa pääosin lakisääteisiä palveluita, mutta

lisäksi tuottaa myös muuta kunnan olennaista toimintaa ja ennalta ehkäisevää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Keskeisimpinä muutoksina hyvinvoinnin palvelualueella vuonna 2021 on yhdysluokan perustaminen yhtenäiskoulussa, varhaiskasvatusmaksujen käyttöönotto ja kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen organisointimuutoksia. Kuntaan rekrytoidaan määräaikainen kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori, joka työskentelee osittain hankerahalla (Vaaralla Palaa -hankkeen osuus työajasta 50 %).

Koulutoimi

Vastuhenkilö: rehtori

Koulutoimi järjestää esi- ja perusopetuksen sekä lukio-opetuksen. Rautavaaran kunnassa on yksi yhtenäiskoulu ja yksi lukio.

Elokuusta 2021 alkaen peruskoulussa aloittaa toimintansa 3-4. luokkien yhdysluokka, minkä vuoksi tarvitaan yksi määräaikainen luokanopettaja vähemmän. Henkilöstökuluissa tämä tarkoittaa noin 15 000 euron säästöä vuositasolla eli vaikutus talousarvioon säästöä -15 000 euroa. Seuraava yhdysluokka perustetaan syksyllä 2021.

Lukion kohdalla kehitetään vuoden 2021 aikana verkko-opetusta. 1-2 opiskelijan valitsevat kurssit toteutetaan elokuusta 2021 alkaen lähtökohtaisesti verkkokursseina eri yhteistyötahojen kuten Digiluokka ja Isoverstas toimesta. Vuoden aikana arviolta kolmesta viiteen kurssia järjestetään verkko-opetuksena, säästö nettipohjaisesti toteutettavien kurssien määrästä riippuen noin -6 000-8 000 euroa / lukuvuosi. Riippuen päätöksistä oppivelvollisuuden nostamiseksi on varauduttava lukion kannettavien tietokoneiden uusimiseen, jolloin 17 tietokonetta tulisi uusia (edelliset ostettu v. 2016, noin 600e/kpl).

Koulun johtamista kehitetään tiimiorganisaatioon siirtymisen avulla. Vuoden aikana koulutusresursseja kohdennetaan tiimioppimiseen ja – valmentamiseen liittyvään koulutukseen. Tiimiorganisaation myötä koulun toimintaan vakiinnutetaan johtoryhmätyöskentely, johon kuuluville opettajille maksetaan koulukohtainen lisä. Vaikutus talousarvioon +3 000 euroa.

Koulutoimen henkilöstökuluissa vuosittain vaikuttava tekijä on, millaista henkilöstöä kunakin vuonna koulussa työskentelee, eli maksetaanko henkilöille työkokemukseen perustuvia lisä tai vastaavia.

Tulilyhdyn kanssa tehtävää yhteistyötä selkiytetään laskutusten osalta. Aikaisempina vuosina vain osa Tulilyhdyn oppilaiden henkilökohtaisten ohjaajien laskuista on kulkenut koulun kautta. Kotikuntien laskutuksen sekä talouden seurannan selkiyttämisen vuoksi laskut koulupäivien osalta tulevat jatkossa aina koulutoimeen, joka laskuttaa lähettävää kuntaa. Tämän vuoksi muun oppilashuollon kohdalla olevat menot tulevat vuoden 2021 talousarviossa kasvamaan, mutta muutos on otettu huomioon myös tulopuolella.

Lastensuojelulaskutuksen osalta toimintatuottoja on budjetoitu +230 000 euroa enemmän aiempaan nähden (huomioitu keskimäärin 6 ohjaajan palkat, jotka vaikuttavat sekä meno- että tulopuolella). Lisäksi kotikuntakorvauksia on tulopuolelle arvioitu kahdeksasta oppilaasta (11 000 euroa / oppilas), mikä näkyy tulopuolella aiempaa suurempana.

Vuonna 2020 perustettu joustavan perusopetuksen ryhmä jatkaa toimintaansa ainakin lukuvuoden 2021–2022 ajan. Ryhmän toiminnan ja tarpeellisuuden arvioimiseksi yksi lukuvuosi on liian lyhyt aika. Koska kyseessä ei ole virallinen joustavan perusopetuksen ryhmä, vaan tavallinen pienryhmä/erityisluokka, muutetaan ryhmän kustannuspaikan nimi vuoden 2021 talousarviossa joustavasta perusopetuksesta pienryhmäksi.

Kotitalousluokan pöytäpintojen sekä kaapistojen ovien uusiminen toteutetaan vuonna 2021, johon esitetään investointiosaan varattavaksi 13 000 euroa.

Taulukko 12: Oppilasennuste

Koulu	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Esikoulu	10	8	3	10
1. - 6.luokat	83	82	70	64
7. - 9.luokat	54	54	51	50
Peruskoulu yht.	147	144	124	124
Lukio	23	32	32	28
Yhteensä	170	176	156	152

Varhaiskasvatus

Vastuhenkilö: päiväkodinjohtaja

Varhaiskasvatusta järjestetään Rautavaaralla arkisin klo 6-18 välillä päiväkodin ja kolmen perhepäivähoitajan toimintana. Päiväkodissa varhaiskasvatusta järjestetään pääsääntöisesti 3-5 – vuotiaille lapsille ja sitä nuoremmille lapsille hoitoa järjestetään perhepäivähoidossa. Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia on yhteensä 26.

Monialaisessa yhteistyötä opetuksen, liikunnan, kirjaston ja kulttuurin vastaavien tahojen ja toimijoiden kanssa tehdään. Lisäksi yhteistyötä tehdään neuvolan ammattilaisten, lastensuojelun sekä muiden terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden toimijoiden kanssa. Erityislasterntarhanopettajan konsultaatiopalveluita käytetään tarvittaessa Oppimiskeskus Valterista.

Varhaiskasvatusmaksut otetaan käyttöön ensi toimintakauden alussa elokuussa 2021, arvioitu tuotto ensi vuodelle +13 000 euroa. Varhaiskasvatusmaksujen tuottomäärään vaikuttaa lapsimäärän vaihtelevuus sekä hallituksen esittämä 31 % tulorajojen korottaminen elokuun 2021 alusta lähtien.

Asiakaspalvelujen ostoissa varhaiskasvatuspaikasta tuottoja on arvioitu tulevan +14 000 euroa enemmän aiempaan verrattuna ja vastaavasti menoja tästä on arvioitu tulevan 11 200 euroa. Kotikuntakorvauksien tuottoja on arvioitu vuodelle 2021 noin 8 000 euroa.

Lasten kotihoidon tukea on pienennetty -10 000 euroa aiempaan nähden.

Opetus – ja kulttuuriministeriön myöntämästä avustuksesta Maksuton varhaiskasvatuskokeilu 5 – vuotiaille tuottoja tammi-heinäkuulta on 11 500 €. Avustuksesta osa käytetään kalustoon ja materiaaleihin sekä henkilöstökuluihin. Henkilöstökulut on laskettu 20 h/vko maksuttomasta varhaiskasvatusajasta tammi-kesäkuulta.

Vuoden 2021 henkilöstökulut pysyvät lähes samalla tasolla. Vuoden 2022 aikana ennusteen mukaan lapsimäärä pienenee, mikä pienentää henkilöstökuluja. Päiväkodin wc-remonttiin varaudutaan ensi vuodelle, jonka investointi on noin 12 000 euroa.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Vastuhenkilö: kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintaa organisoidaan uudelleen. Vuonna 2021 kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintaa ohjaa, koordinoi ja suunnittelee määräaikaisessa virkasuhteessa kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori, jonka työaika jakautuu puolet Vaaralla Palaa –hankkeeseen ja puolet kulttuurin ja vapaa-ajan tehtäviin. Kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori johtaa, organisoii ja toteuttaa vapaa-

ajan tapahtumia ja toimintaa yhteistyössä palvelualueiden ja kolmannen sektorin kanssa. Kirjaston johtotehtävät sisältyvät kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattorin tehtäviin.

Kulttuurihyvinvoinnin Sontikka –hanke jatkuu vuonna 2021. Rautavaaran Ikiliikkuajat –hanke toteutetaan käytännössä kokonaan vuonna 2021 koronaepidemian vuoksi.

Nuorisotoimen osalta tehtäviä ja työnjakoa selkeytetään siten, että nuorisotoimi sekä etsivä nuorisotyö on vuoden 2021 alusta lukien samalla henkilöllä. Etsivän nuorisotyön toimintaa kehitetään entisestään Rautavaaralla. Viestintää ja etsivän nuorisotyöntekijän näkymistä sosiaalisessa mediassa lisätään.

Vapaa-ajan palvelut kaikenikäisille järjestää vapaa-aikaohjaaja. Vapaa-aikaohjaajan työpanosta kohdennetaan yhä enemmän ikäihmisille suunnattuihin palveluihin. Vapaa-aikaohjaaja vastaa myös lasten ja lapsiperheille tarjottavien palveluiden ohella. Lapsille suunnattuun toimintaan varatut määrärahat on siirretty nuorisotoimen kustannuspaikalta kulttuuritoimen ja liikuntatoimen kustannuspaikoille. Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluita kokonaisuutena uudistetaan nykypäivän tarpeita vastaavaksi.

Ehkäisevään mielenterveys- ja päihdetyöhön (ept) panostetaan enemmän vuonna 2021. Ept-toimintaan on varattu määrärahoja 650 euroa.

Kirjastovirkailijan työtuntimäärää kasvatetaan yhdellä tunnilla viikossa 26 viikkotuntiin riittävän työajan turvaamiseksi, mikä kasvattaa vähäisissä määrin henkilöstökuluja. Vuodelle 2021 kirjaston aineistohankintojen määrärahaa on pienennetty 1 000 eurolla, elokuvanäytöksiä ei pidetä, musiikki- ja elokuva-aineistoja ei tilata niiden käyttämättömyyden vuoksi, joista tulee säästöä yhteensä -2 050 euroa. Kirjaston osalta valmistellaan kirjastoverkko Rutakkoon liittymistä yhteistyön lisäämiseksi ja kustannusten jakamiseksi kirjastoverkkoon kuuluvien kuntien kesken. Kirjastoverkkoon liittyminen edellyttää kunnan kirjasto-ohjelman liittämistä kirjastoverkkoon, josta investointi tulisi olemaan noin 12 000 euroa.

Kansalaisopiston osalta suunniteltavia tunteja vähennetään vastaamaan toteutuneiden tuntien tuntimäärää. Sopimukseen on kirjattu suunniteltavaksi 1 230 tuntia opetusta, mutta sopijaosapuolten kesken sovitaan suunniteltavaksi 1 100 tuntia opetusta, mikä vastaa paremmin todellisuutta.

Taulukko 13: Hyvinvointipalvelut yhteensä

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Toimintamenot	2 664 290	2 707 418	3 297 720	-43 128 -2 %	-633 430 -19 %	2 668 800	2 692 560
Toimintatulot	571 546	346 337	373 670	225 209 65 %	197 876 53 %	571 546	571 546
Netto	2 092 744	2 361 081	2 924 050	-268 337 -11 %	-831 306 -28 %	2 097 254	2 121 014

Taulukko 14: Hyvinvointipalvelut euroa per asukas

	Toimintakulut netto:		Hyvinvointilautakunta		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa/asukas	1 327	1 474	1 770	1 348	1 384
Asukasmäärä	1 577	1 602	1 652	1 556	1 533

Taulukko 15: Hyvinvointipalvelujen sisäiset erät

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Sisäiset menot	633 588	595 589	843 153	37 999 6 %	-209 565 -25 %	633 588	633 588
Sisäiset tulot							
Netto	633 588	595 589	843 153	37 999 6 %	-209 565 -25 %	633 588	633 588
Poistot	17906	5666	14770			19434	8033

Taulukko 16: Hyvinvointipalvelut euroa per oppilas (peruskoulu)

	Toimintakulut netto:		Perusopetus		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa/oppilas	8 569	9 457	8 362	9 610	10 670
Oppilasmäärä	142	148,5	150	128	117,5

Taulukko 17: Hyvinvointipalvelut euroa per opiskelija (lukio)

	Toimintakulut netto:		Lukio		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa/oppilas	11 629	21 012	21 409	10 356	11 242
Oppilasmäärä	28	17,5	18	32	30

HYVINVOINTIPALVELUIDEN VALTUUSTOTASON TAVOITTEET 2021

Tavoite	Toimenpiteet 2021	Mittari tai indikaattori
Tavoitteet palveluihin ja kuntalaisiin nähden		
Kodin ja koulun sekä kodin ja varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä kehitetään	Yhteistyötä lisätään koulun ja vanhempainyhdistyksen kanssa. Vanhempia osallistetaan varhaiskasvatukseen ja asiakastytyväisyyskyselyt perheille varhaiskasvatuksessa lähetetään vähintään kerran vuodessa.	Vanhempainyhdistys on aktiivinen ja koulu on tehnyt yhteistyötä vanhempainyhdistyksen kanssa vähintään kerran lukuvuoden aikana. Vähintään yksi varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskysely toteutettu.
Asiakirjat ja suunnitelmat päivitetään ajan tasalle, käytänteitä selkeytetään	Päivitetään varhaiskasvatussuunnitelma, oppilashuoltosuunnitelma ja laaditaan poissaoloihin puuttumisen malli. Käydään työyhteisössä muutokset läpi ja viestitään toimintaan vaikuttavista asiakirjoista ja säännöksistä. Tehdään tarvittavat päivitykset lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.	Suunnitelmat laadittu/päivitetty. Poissaoloihin puuttumisen malli laadittu ja jalkautettu.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluita suunnitellaan ja kohdennetaan kunnan ikärakenteen mukaisessa suhteessa	Liikunta- ja kulttuuritoimet uudistuvat, ja ne suuntavat enemmän palveluita ja tapahtumia ikäihmisille, mm. ikäihmisten viriketoiminta ja Rautavaaran Ikiliikujat-hanke toteutetaan.	Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluita uudistettu. Ikäihmisten viriketoimintaa toteutettu, Rautavaaran Ikiliikujat-hanke toteutettu
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden uudelleen organisointi	Tehtävien jakoa ja toimintaa selkeytetään. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille sekä kirjastolle on vastuuhenkilö tai tarvittaessa selvitetään yhteistyön mahdollisuudet naapurikuntien kanssa.	Nuorisotyöstä ja etsivästä nuorisotyöstä vastaa sama henkilö (nuorisotyö erotettu vapaa-aikapalveluista). Yhteistyömahdollisuuksia kartoitettu.
Luodaan hyvinvointia tukevaa toimintaa, lähtökohdista kuntalaisten toiveet ja tarpeet	Tehdään kysely ikäihmisille heidän hyvinvointia tukevan toiminnan tekemiseksi. Tehdään kysely nuorille heidän toiveistaan nuorisotoimen saralla. Lapsille järjestettävää toimintaa kehitetään ja lapsille on säännöllistä toimintaa. Tehdään kysely kirjaston toiveista ja tarpeista.	Kyselyt tehty ja toimintaa toteutettu tulosten pohjalta.
Ennalta ehkäisevään päihde- ja mielenterveystyöhön (ept) panostetaan	Aktiivinen ept-työ aloitetaan ja laaditaan ept-suunnitelma	Suunnitelma laadittu, toteutunut toiminta
Tavoitteet elinvoiman lisäämiseksi		
Palveluita tuodaan näkyvämmäksi kunnan elinvoimaisuuden lisäämiseksi	Viestintää lisätään sosiaalisessa mediassa ja kunnan verkkosivuilla. Vastuualueille on määritelty viestinnästä vastaavat henkilöt ja tarvittavat tunnukset on luotu.	Varhaiskasvatuksen, koulutoimen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden viestinnästä vastaavat henkilöt ovat päivittäneet sosiaalista mediaa ja viestineet kunnan verkkosivuille
Yhteistyötä tehdään paikallisten yrittäjien kanssa	Jatketaan koulun ja yrittäjien yhteistyötä, lisätään varhaiskasvatuksen ja yrittäjien yhteistyötä.	Toteutunut toiminta, yhteiset projektit, lisääntynyt vuorovaikutus
Tavoitteet talouteen ja yhteistyöhön		
Huomioidaan lasten määrä ja tulevaisuuden ennusteet varhaiskasvatuksessa ja koulussa	Perustetaan kouluun yksi yhdysluokka, mikä otetaan huomioon koulun henkilöstömäärässä. Varhaiskasvatuksen rekrytoinneissa huomioidaan lasten määrä ja lakisäätöinen mitoitus.	Syyslukukaudella 2021 on aloittanut 3.-4. luokkien yhdysluokka. Varhaiskasvatushenkilöstön määrä suhteutettuna lasten määrään.

Lukion verkkokurssitarjonnan lisääminen	Pienten lukioiden yhteistyön lisääminen verkkokurssitarjonnan osalta. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen. Isoverkoston ja Tutorhousen Digiluokan kurssien hyödyntäminen.	Vuoden 2021 aikana kaikki 1-2 oppilaan valitsevat kurssit suoritetaan verkkopohjaisesti. Pienten lukioiden verkostossa käydään keskustelua mahdollisesti yhdessä toteutettavista kursseista.
Maksutuottoja lisätään ja kustannuksia minimoidaan	Varhaiskasvatus maksulliseksi elokuusta 2021 lukien. Ostopalvelusopimuksia tehdään harkiten ja tapauskohtaisesti. Lukiolaisille ei hankinta kirjoja ja koneita, jollei oppivelvollisuusiän nostaminen muuta määrää.	Varhaiskasvatusmaksuja laskutettu, ostopalvelusopimusten määrä,
Yhteistyötä lisätään lähikuntien kanssa ja eri toimijoiden kanssa kunnan sisällä	Moniammatillinen yhteistyö (mm. opetus, kulttuuri, liikunta, neuvola, lastensuojelu ja sosiaalityö) näkyvämmäksi ja saumattomaksi varhaiskasvatukseen. Valmistellaan liittymistä Rutakko-kirjastoverkkoon.	Tehty päätös liittää Rutakkoon. Moniammatillinen yhteistyö lisääntynyt säännöllisten tapaamisten myötä.
Tavoitteet johtamiseen ja henkilöstöön liittyen		
Kohti tiimiorganisaatiota	Koulun toimintaan vakiinnutetaan tiimimalli ja tiimien ohjausryhmä (johtoryhmä), jotka osallistuvat koulun pedagogiseen johtamiseen. Varhaiskasvatuksessa jatketaan ja kehitetään tiimityötä. Palvelualueen johtoryhmän kokouksia pidetään säännöllisesti.	Tiimien ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti joka toinen viikko ja tiimit kokoontuvat säännöllisesti 1-2 kertaa kuussa ja käsittelevät ja päättävät toimintaan vaikuttavista asioista. Hyvinvoinnin joryt pidetty säännöllisesti.
Digitaalisten sovellusten johtamisen tukena	Varhaiskasvatuksessa ja koulutoimessa esimiehet ottavat käyttöön Visman Wilma viestintäsovelluksen.	Sovellus on otettu käyttöön esimiestasolla.
Tuetaan henkilöstön osaamista	Koulutuksiin osallistutaan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti, kuitenkin huomioiden talouden rajoitteet.	Henkilöstö koulutautunut koulutustarpeen mukaan.

3.4 Perusturvapalvelut

Vastuuhenkilö: perusturvajohtaja

3.4.1 Sosiaalityö

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2021

Sosiaalitoimen toiminta – ajatuksena on edistää yksityisen kuntalaisen, perheen ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä tuottamalla asiakaslähtöisiä ja laadukkaita palveluja.

Sosiaalitoimen tulosyksiköjä ovat lasten ja perheidenpalvelut, vammaispalvelut, vanhusten palvelut, päihdehuolto, aikuissosiaalityö ja omaishoidontuki.

Lasten- ja perheidenpalveluihin kuuluvat sosiaalihuollon peruspalveluina mm. perhetyö, tukiperhetoiminta (ostopalveluna), perheneuvola (ostopalveluna), perheoikeudelliset palvelut, koulukuraattori ja lastensuojelu. Lastensuojelussa painopiste on avohuollonpalveluissa. Lasten ja perheiden kuntoutus- ja kriisipalveluja ostetaan tarvittaessa yksityisiltä palvelujentuottajilta. Sosiaalipäivystys järjestään Kuopion kaupungilta ostopalveluna. Sosiaalihuoltolain mukaan osa lastensuojelun avohuollon palveluista on mahdollista järjestää myös sosiaalihuollonperuspalveluna.

Vammaispalveluihin sisältyvät kehitysvammaisten erityishuollonpalvelut, kehitysvammalain ja vammaispalvelulain mukaiset palvelut mm. henkilökohtainen avustaja palvelu ja asunnonmuutostyöt. Palveluja järjestetään kunnan omana toimintana ja ostopalveluina.

Mielenterveyskuntoutujien palveluasumista ja tukiasumista ostetaan tarpeen mukaan.

Kuljetuspalveluina kunnassa järjestetään sosiaalihuoltolain mukaista kuljetusta sekä vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua. Sosiaalihuoltolain mukaisessa kuljetuspalvelussa on käytössä kuljetuspalvelun järjestämisen periaatteet. Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu myönnetään vammaispalvelulain mukaan.

Vanhusten palveluihin kuuluvat mm. kotihoito, vanhusten palveluasuminen ja kotona asumista tukevat palvelut. Kotihoito kuuluu osaksi kunnan peruspalveluita. Vanhustenpalveluasuminen tarjoaa ympärivuorokautista hoivaa ja huolenpitoa. Tilapäistä asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat lyhytaikaista, kiireellistä apua. Kaikissa asumispalveluyksiköissä on mahdollista toteuttaa saattohoitoa. Tukipalvelut tarjoavat kotihoidon asiakkaille kotona asumista ja siellä selviytymistä edistäviä palveluja. Tukipalveluja ovat kylvetys-, siivous-, ateria- ja turvapalvelut sekä pyykki- ja asiointiapu.

Päihdehuolto toteutetaan pääosin kunnan omana avohuollon palveluna. Päihdekuntoutusta avo- ja laitoshoidona ostetaan tarvittaessa. Mielenterveys- ja päihdetyön strategia on laadittu vuosille 2020–2023.

Aikuissosiaalityön tulosyksikköön sisältyvät toimeentuloturva, kuntouttavatyötoiminta ja välitystili. Kuntouttavan työtoiminnan tavoite on järjestää työ- ja toimintakykyä sekä työllistymistä edistäviä palveluja pitkäaikaistyöttömille. Työ- ja elinkeinotoimen rakenteellisten muutosten ja palvelujen etäännyttämisen asiakkaille aiheuttamiin haasteisiin on pyritty vastaamaan kunnanpalveluja tehostamalla. Sosiaalitoimi tekee verkostoyhteistyötä työ- ja elinkeinotoimen sekä kunnan muiden toimijoiden kanssa. Kunnan työllisyyskoordinaattori on merkittävä työkumppani sosiaalitoimelle.

Keskeiset muutokset vuonna 2021

Kuljetuspalvelut: Luovuttu asiointikyydistä Nilsiään sekä tiukennettu sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalveluita, kuljetuspalveluiden järjestämisen periaatteiden myötä. Kustannukset pidetään samalla tasolla kuin aikaisempana vuotena. Vuosittain toistuva menövähennys vuodelle 2020 on +5 000€. Sama arvio vuodelle 2021 on +5 000€.

Palvelukeskuksen vuokrien tarkistus: Lepolan asumisyksöiden vuokrat tarkistettu ARA:n omakustannushinnoittelun mukaisiksi alkaen 1.2.2020. Vuosittain toistuva menövähennys vuodelle 2020 on +50 000€. Arvio vuodelle 2021 on +70 000€.

Rautavaaran kuntaa rasittaa suuri velkataakka sekä suuret poistot, jotka kuormittavat palvelukeskus Lepolan asukkaita ateriamaksun ja vuokran kautta. Ateriamaksuja ja vuokria on jouduttu jo korottamaan merkittävästi vastaamaan omakustannusperiaatetta.

Sosiaalitoimen tulojen lisäys tarkoittaa käytännössä menojen kasvua (= tullut lisää asiakkaita). Tulonhankkimismahdollisuudet ovat myös säänneltyjä (Laki ja asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista). Kunnan itsensä päätettävistä maksuista (mm. ateriat ja vuokrat) voidaan periä enintään aiheutuvien kustannusten verran.

SAS-toiminnalla on parannettu hoitoketjujen toimivuutta, jonka vuoksi Kaavin vuodeosaston hoitopäivät ovat vähentyneet. Palveluketjua tarkastellaan kriittisesti vuodeosastohoidosta kotihoitoon ja kotiutukset pyritään hoitamaan mahdollisimman pian asiakkaan voinnin niin sallissa.

Työvoiman lisääminen sosiaalipuolelle: Määräaikainen sosiaalityöntekijän virka vuodelle 2021, vähentämään sosiaalipuolen työkuormaa. Meno vuodelle 2021 on – 42 140€.

Sosiaalihuolto ja sosiaalipalvelut

Vastuhenkilö: perusturvajohtaja

Täydentävän- ja ehkäisevän toimeentulotuen menot olivat vuonna 2019 14 907€, vuonna 2020 arvio on 10 000€. Tuen myöntämisessä noudatetaan yhdenvertaisuusperiaatetta, myöntämisessä noudatetaan täydentävän- ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteita, jotka vuonna 2018.

Työmarkkinatuen kuntaosuus (ns. Kelan sakkomaksu) vuonna 2019 oli 61 165€. Vuodelle 2020 arvio on 60 000€. Koronan myötä kunnassa on kehitetty uusi palvelu, etäkuntouttava työtoiminta. Etäkuntouttava mahdollistaa toiminnan jatkamisen tarvittaessa, jos kuntouttavaa ei voida toteuttaa normaalisti.

Sosiaalitoimen palveluihin on kesästä 2018 lukien laadittu palveluiden myöntämisperusteet, joilla yhtäältä on pyritty vaikuttamaan kustannuskehitykseen ja toisaalta turvattu kuntalaisten yhdenvertaisen kohtelun toteutuminen.

Vanhustenpalvelut

Vastuhenkilö: vanhustyönjohtaja

Vanhusten palveluissa kustannuspaikkoja on selkeytetty, jonka vuoksi kustannukset eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden vuosien kanssa.

Asumispalveluissa varaudutaan lakisääteiseen henkilöstömitoituksen nostoon, jonka vuoksi palkataan kaksi määräaikaista hoiva-avustajaa vakituisiksi. Samalla vähennetään sijaisten määrärahoista, joten kustannusvaikutus on neutraali.

Kotihoidossa jatketaan tehostettua kotihoitoa, jossa sairaanhoitajat ovat arkipäivisin klo 7-21. Etähoito aloitettiin kotihoidossa vuonna 2020 ensin pilottina, jonka arvioidaan tuovan säästöjä noin 25 000 euroa/vuosi. Etähoitoa lisätään mahdollisuuksien mukaan. Etähoito lisää ICT-kuluja, mutta säästöä tulee matkakuissa sekä työajassa.

Kotihoidossa otetaan käyttöön toiminnanohjausjärjestelmä, joka helpottaa työntekijöiden kirjaamista ja tehostaa resurssien hallintaa. Kotihoidon ja asumispalveluiden kirjaamista tehostaa ja helpottaa myös Pegasos potilastietojärjestelmän päivitys (investointeja).

Asumispalveluiden ateriamaksutuloja + 65 000 euroa. Vähennetty kuntalaisten subventiota aterialaskutuksessa nostamalla ateriapäivän hintaa.

Talouden tasapainottamissuunnitelman mukaan hankitaan vaipat kilpailutuksen perusteella, kotihoitoon apteekin koneellinen lääkejakelu palvelusetelillä, selvitetään kotiutusmahdollisuus palvelukeskus Lepolaan ulkokunnissa ostopalveluna olevien ikäihmisten osalta ja tehdään

omaishoidontuen luokkien muutokset, + 50 000 ja kotihoitoon lisäkrytoinnin tarpeen väheneminen 0.7 henkilötyövuotta.

Korona-pandemian jatkuessa aiheuttaa se lisäkuluja hyvin monella taholla, mm. hoitotarvikkeissa ja palkkakuluissa. Pandemian vaikutus kustannuksiin ovat hyvin vaikeasti ennustettavissa.

Aloitetaan iäkkäiden ennaltaehkäisevät kotikäynnit, jonka kustannusvaikutus on neutraali.

Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaa toteutetaan vuonna 2020 tehdyn toimintasäännön mukaisesti huomioiden Korona-pandemian vaikutus.

Tulevia investoinnin tarpeita: Ohjelmiston uusimiset, ATK-laitteet ja järjestelmät. (Palveluselijärjestelmän käyttöönotto, Pegasoksen ja ProConsonan korvaava Omni, tietokoneet)

Taulukko 18: Sosiaalityö yhteensä

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Toimintamenot	4 675 634	4 513 767	4 343 682	161 867 4 %	331 952 8 %	4 748 336	4 822 485
Toimintatulot	1 150 252	1 150 045	1 066 896	207 0 %	83 356 8 %	1 150 252	1 150 252
Netto	3 525 382	3 363 722	3 276 786	161 660 5 %	248 596 8 %	3 598 084	3 672 233

Taulukko 19: Sosiaalityö euroa per asukas

	Toimintakulut netto:		SOSIAALITYÖ		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa per asukas	2 235	2 100	1 984	2 312	2 395
Asukasmäärä	1 577	1 602	1 652	1 556	1 533

Taulukko 20: Sosiaalityön sisäiset erät

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Sisäiset menot	1 045 245	1 072 772	1 132 001	-27 527 -3 %	-86 756 -8 %	1 045 245	1 045 245
Sisäiset tulot							
Netto	1 045 245	1 072 772	1 132 001	-27 527 -3 %	-86 756 -8 %	1 045 245	1 045 245
Poistot	16 874 €	9 374 €	3 827 €			20 625 €	9 220 €

PERUSTURVAPALVELUIDEN VALTUUSTOTASON TAVOITTEET 2021

Tavoite	Toimenpiteet 2021	Mittari tai indikaattori
Tavoitteet palveluihin ja kuntalaisiin nähden		
Hyvä ja kattava asiakaspalvelu määräajassa	Asiakastyytyväisyyden kartoittaminen	Asiakastyytyväisyyskysely tehty
	Asumispalveluiden virike toiminnan tehostaminen	Televisiot hankittu, virikekerho toimii koronatilanne huomioiden
	Palvelutarpeen arviointi laissa säädetyssä ajassa	Seurataan, onko palvelutarpeeseen on vastattu laissa säädetyssä ajoissa

	Palveluketjujen toimivuus	Tehty palveluketjuista prosessikuvaus
	Ikääntymispoliittisen strategian laadinta vuosille 2022-2023	Strategia laadittu
	Ilmoitusten käsittely ja palvelutarpeen arvioinnit	-Lastensuojeluilmoitukset 7vrk:ssa -Lastensuojelutarpeen arviointi 3 kk:ssa -Toimeentulotukiasiakkaan < 7 pv:ssä -Vanhukset ja vammaiset kiireelliset viipymättä/viim. 7 päivänä
Tavoitteet elinvoiman lisäämiseksi		
Laadukkaat palvelut	Pystytään hoitamaan palveluiden myöntämisen perusteiden mukaisesti palvelut, jolla turvataan turvallinen vanhuus	Asumispalveluissa, kotihoidossa ja omaishoidontuessa ei pitkäaikaisia jonoja
	Turvataan yhdenvertaiset palvelut kaikenikäisille kuntalaisille	Palvelut toteutuvat määräajoissa
Tavoitteet talouteen ja yhteistyöhön		
Kustannuskehityksen hillitseminen	Etähoidon tehostaminen	Etähoidossa 5-10 asiakasta
	Potilastietojärjestelmän päivitys	Kirjaaminen helpottunut
	Vaippajakelu kilpailutuksen perusteella	Otettu kilpailutetut vaipat käyttöön
	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Kustannukset pidetään samalla tasolla. (Vuoden 2019 toteuma 61 000€ ja 2020 arvio 60 000€)
	Toimeentulotuki	Kustannukset edellisen vuoden tasolla
	Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten myöntämisessä yhtenäiset käytännöt	Kustannukset edellisen vuoden tasolla
	Vuokrien tarkistus ARAn mukaan	Kustannukset suhteessa tuottoon, omakustannusperiaate
	Ikäihmisten ostopalvelun kotiutuksen selvittäminen	Asiakkaita ei ostopalveluissa
Tavoitteet johtamiseen ja henkilöstöön liittyen		
Ammattitaitoinen henkilöstö	Oikein mitoitettu ja ammattitaitoinen henkilöstö	Asumispalveluiden henkilöstömitoitus lain mukainen
	Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto kotihoidossa	Otettu käyttöön, kirjaaminen tehostunut
	Määräaikainen sosiaalityöntekijä työkuorman tasaamiseen	Henkilö palkattu

Työhyvinvoinnin tukeminen	Kehityskeskustelut	Pidetty kerran vuodessa
	Tehtäväkuvien selkeyttäminen	Tehtäväkuvat laadittu

3.4.2 Perusterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2021

Perusterveydenhuollon ja vanhusten laitoshoidon järjestämisvastuu on Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin liikelaitoksena toimivalla KYSTERillä. Perusterveydenhuollon tehtävänä on järjestää kuntalaisten terveyttä ja toimintakykyä ylläpitäviä ja edistäviä, sairauksia ehkäiseviä sekä yleislääkäritasoisia sairaanhoidollisia avo- ja laitospalveluja. Järjestämisvastuun toteuttamiseksi sairaanhoitopiirissä valmistellaan yhteistyössä kuntien kanssa perusterveydenhuollon ja vanhusten laitoshoidon palvelujen järjestämisestä koskeva puitesuunnitelma valtuustokausittain. Samoin sairaanhoitopiiri ja kunnat valmistelevat vuosittain palvelusopimukset kuntalaisille tuotettavista palveluista. Järjestämisvastuun toteuttamiseksi on muodostettu sairaanhoitopiirin ja kuntien yhteinen toimielin, tilaajatoimikunta, sairaanhoitopiiri ja kuntien edustajista.

Lähipalvelut turvataan joka kunnassa palvelujäsenyyksen mukaisesti ja palvelujen tuottamisessa vastataan hoitotakuun toteuttamisesta.

Rautavaaran kunta kuuluu ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen. Ympäristöterveyspalveluiden tarkoituksen on turvata lainsäädännön vaatimusten mukainen suunnitelmallinen, säännöllinen, laadukas, terveyshaittoja ja vaaroja sekä kuluttajien taloudellisia tappioita ehkäiseviä paikalliseen riskiarvioon ja valtakunnallisiin valvontaohjelmiin perustuva ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoito. Lisäksi tarkoituksena on laadukkaiden, tarkoituksenmukaisten ja tarpeeseen vastaavien kunnallisten eläinlääkintäpalvelujen ja eläinlääkäripäivystyksen saatavuuden ylläpito.

Taulukko 21: Perusterveydenhuolto yhteensä

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Toimintamenot	2 123 346	2 064 046	2 068 718	59 300 3 %	54 628 3 %	2 125 940	2 128 585
Toimintatulot							
Netto	2 123 346	2 064 046	2 068 718	59 300 3 %	54 628 3 %	2 125 940	2 128 585

Taulukko 22: Perusterveydenhuolto euroa per asukas

	Toimintakulut netto:		PERUSTERVEYDENHUOLTO		
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Euroa per asukas	1 346	1 288	1 252	1 366	1 389
Asukasmäärä	1 577	1 602	1 652	1 556	1 533

Taulukko 23: Perusterveydenhuollon sisäiset erät

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Sisäiset menot	5 714	5 190	10 547	524 10 %	-4 833 -46 %	5 714	5 714
Sisäiset tulot							
Netto	5 714	5 190	10 547	524 10 %	-4 833 -46 %	5 714	5 714
Poistot			183				

Taulukko 24: Perusterveydenhuollon suoritteet

Tuote/suorite	Arvioitu kappalemäärä 2021	Euroa/kpl	Yhteensä euroa
Fysioterapia			
yksilökäynnit	470	119	55930
etävastaanotto	20	119	2380
ryhmät	228	100	22800
apuvälinek.	220	51	11220
Fysioterapia yhteensä	938		92330
Kouluterveydenhoito	210	75	15750
Neuvola			
Lastenneuvola	122	75	9150
Äitiysneuvola	55	75	4125
Neuvola yhteensä	177		13275
Sairaanhoitajan vast.			
lyhytkäynti	2841	55	156255
laajakäynti	302	75	22650
etävastaanotto	30	55	1650
korvaushoito	52	100	5200
puhelinkontaktit	2790	30	83700
ryhmät	17	30	510
Lääkärin vast.			
käynnit	2653	185	490805
Etäkäynti	200	185	37000
Konsultaatio	2000	45	90000
puhelinkontaktit	395	45	17775
Mielenterveys			
Mielenterveystoimisto	700	119	83300
etävastaanotto	29	119	3451
Puheterapia	10	200	2000
etäpuheterapia	20	200	4000
Psykologi	30	200	6000
etävastaanotto	20	200	4000
Toimintaterapia	31	123	3813
Poliklinikka yhteensä	11604		974809
Vuodeosasto			

lyhyt hoito	1800	279	502200
kotisairaala	50	125	6250
vierihoito	30	399	11970
pitkäaikaishoito		185	0
Vuodeosasto yhteensä	1880		520420
Suun terveydenhuolto			
hammaslääkäri	1866	90	167940
suuhygienisti	400	50	20000
Suun terveydenhuolto yhteensä	2266		187940
Päivystys			
Erikoislääkärin konsultaatio	184	250	46000
etävastaanotto	0	250	0
Avohoito yhteensä	13629		1179464
YHTEENSÄ	17775		1887824

3.4.3 Erikoissairaanhoito

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2021

Erikoissairaanhoidon menot muodostavat lähes kokonaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä yhtymän jäsenkuntana ostettavista palveluista, sekä Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymältä ostettavista palveluista. Kuntalaiset käyttävät Kuopion yliopistollisen sairaalan ja Iisalmen sairaalan palveluja.

Ensihoito on Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri/Kuopion yliopistollinen sairaala/Ensihoitokeskuksella. Ensivastesopimus Rautavaaran kunnalla on Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa.

Taulukko 25: Erikoissairaanhoito yhteensä

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Toimintamenot	3 178 137	3 218 123	3 104 114	-39 986 -1 %	74 023 2 %	3 178 921	3 179 721
Toimintatulot			11 546		-11 546 -100 %		
Netto	3 178 137	3 218 123	3 092 568	-39 986 -1 %	85 569 3 %	3 178 921	3 179 721

Taulukko 26: Erikoissairaanhoito euroa per asukas

	ERIKOISSAIRAANHOITO				
	TA 2021	TA 2020	TP 2019	TS 2022	TS 2023
Toimintakulut netto:					
Euroa per asukas	2 015	2 009	1 872	2 043	2 074
Asukasmäärä	1 577	1 602	1 652	1 556	1 533

Taulukko 27: Erikoissairaanhoidon sisäiset erät

	TA 2021 (€)	TA 2020 (€)	TP 2019 (€)	Muutos TA 2020 (€ ja %)	Muutos TP 2019 (€ ja %)	TS 2022 (€)	TS 2023 (€)
Sisäiset menot	8 350	3 684	8 153	4 666 127 %	197 2 %	8 350	8 350
Sisäiset tulot							
Netto	8 350	3 684	8 153	4 666 127 %	197 2 %	8 350	8 350
Poistot							

4 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo- ja menojen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Taloussuunnitelman tuloslaskelmaosa laaditaan tilinpäätöksen tuloslaskelman tapaan vähennyslaskukaavan muotoon ja tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään toimintakate ja vuosikate. Tuloslaskelmaosan viimeisenä rivinä esitetään tilikauden tulos, mikä siirretään taseeseen kertyneeseen yli-/alijäämään.

Tuloslaskelma rakentuu seuraavasti: Toimintakate -13 584 909 euroa ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 6 328 000 euroa. Verotuloarvio pohjautuu Kuntaliiton ennusteeseen, jossa on huomion arvoista, että vuosien 2022–2023 verotulot laskevat vuodesta 2021 varsin merkittävästi. Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän yhteensä 8 597 642 euroa. Valtionosuudet ovat vaihdelleet merkittävästi viime vuosina ja nyt niiden arviointia vaikeuttaa vallitseva koronaviruspandemia. Valtioneuvosto on tukenut kuntia voimakkaasti valtionosuuksilla pandemiaan liittyen, joten pandemian hellittäessä valtionosuuksien laskuun on tulevaisuudessa syytä varautua. Vuosien 2022–2023 valtionosuusarvio perustuu julkaistuun kuntatalousohjelmaan ja ohjelmassa esitettyihin painelaskelmiin. Rahoituseriä arvioidaan kertyvän nettomääräisesti noin 245 000 euroa. Korkotuottoihin ja -kuluihin sisältyvät mm. korot otto- ja antolainoista ja talletuksista.

Vuosikate 1 586 000 euroa on kunnan kokonaistulo- ja menojen kuvaava välitulokate. Tuloslaskelmassa vuosikatteen tulisi kattaa poistot eli pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennyksen suhteen. Vuonna 2021 vuosikatteen arvioidaan kattavan kunnan poistot selvästi.

Tilikauden tulos on 661 000 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tulos siirretään taseeseen ja se kerryttää yli-/alijäämää. Terveessä taloudessa tilikauden tuloksen tulisi riittää lainojen lyhennyksiin ja mielellään osittain tai kokonaan uusiin investointeihin. Taloussuunnitelman mukaan näin on myös arvioitu toteutuvan.

Taloussuunnitelma, jonka osa tuloslaskelma on, on kuntalain (410/2015) 110 § 3 momentin mukainen, koska se on kolmen vuoden suunnitelmakaudella tasapainossa tai ylijäämäinen.

TUOSLASKELMA	TP 2018 Euroa	TP 2019 Euroa	TA2020 Euroa	TA2021 Euroa	TS 2022 Euroa	TS2023 Euroa
Toimintatuotot yhteensä	2 688 351	2 770 727	2 867 192	3 193 741	3 106 296	3 093 706
Myyntitulot	1 108 926	1 131 223	1 257 556	1 368 072	1 368 072	1 368 072
Maksutulot	459 927	433 751	440 876	448 650	448 650	448 650
Tuet ja avustukset	176 042	237 355	148 690	287 995	200 550	189 360
Muut toimintatulot	943 456	968 398	1 020 070	1 089 024	1 089 024	1 087 624
Toimintakulut yhteensä	-15 408 780	-16 085 179	-16 775 219	-16 778 650	-16 925 339	-16 806 197
Henkilöstökulut	-6 201 379	-6 917 350	-7 369 079	-7 305 596	-7 353 005	-7 473 659
Palvelujen ostot	-7 446 536	-7 331 339	-7 729 406	-7 756 505	-7 874 085	-7 659 335
Ain. tarv. ja tavarat	-1 106 271	-1 065 466	-1 024 685	-1 125 317	-1 112 517	-1 090 017
Avustukset	-457 377	-554 998	-441 975	-375 950	-375 950	-375 950
Muut toimintakulut	-197 217	-216 026	-210 074	-215 282	-209 782	-207 236
Toimintakate	-12 720 429	-13 314 452	-13 908 027	-13 584 909	-13 819 043	-13 712 491
Verotulot	5 549 203	5 624 090	5 865 000	6 328 000	5 972 000	5 997 000
Kunnallisvero	3 760 021	3 740 014	3 863 000	3 836 000	3 709 000	3 813 000
Kiinteistövero	429 638	436 958	472 000	464 000	464 000	464 000
Yhteisövero	1 359 544	1 447 118	1 530 000	2 028 000	1 799 000	1 720 000
Valtionosuudet	8 333 380	7 966 829	8 233 099	8 597 642	8 090 000	8 260 000
Sos. ja terv.toimi						
Opetus ja kultt.						
Yleinen						
Harkinnanvarain.						
Rahoitustulot ja -kulut	248 641	244 144	250 000	245 000	260 000	259 000
Korkotulot	75 383	70 634	77 000	79 000	79 000	79 000
Muut rahoitustulot	252 235	241 753	250 000	237 000	237 000	237 000
Korkokulut	-77 942	-67 403	-76 000	-70 000	-55 000	-56 000
Muut rahoituskulut	-1 035	-840	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vuosikate	1 410 795	520 611	440 072	1 585 733	502 957	803 509
Poistot ja arvonalent.						
Suunn. muk. poistot	-932 998	-879 607	-908 033	-924 799	-930 320	-882 628
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
Tilikauden tulos	477 797	-358 996	-467 961	660 934	-427 363	-79 119

5 Investointiosa

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät voidaan ryhmitellä tarvittaessa toimielimittäin ja tehtävittäin. Investointiosa on sitova valtuustoon nähden hankkeittain nettomääräisenä. Usealle vuodelle ajoittuvassa investointihankkeessa valtuusto voi antaa hankkeen perusteluissa hankevastaavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin eri vuosien kesken kokonaiskustannusarvion rajoissa jos hankevastaava tätä hakee.

Jos investointeja on rahoitettu esimerkiksi leasingilla tai elinkaarimallilla, vuokratuloja ei merkitä investointiosaan vaan käyttötalouteen. Talousarviossa on huomioitava myös kuntakonsernin vastuut ja veloitteet, jolloin ko. hankkeet kuvataan tekstiosassa ja arvioidaan kokonaisvastuut, joihin kunta sitoutuu. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa, jota pienemmät hankinnat merkitään pääsääntöisesti käyttötalospuolelle.

Rautavaaran kunta on investoinut runsaasti menneinä vuosina. Esimerkiksi vuosina 2017–2015 investoinnit olivat 1 446 512 euroa, 1 822 798 euroa, ja 3 163 748 euroa. Vuoden 2020 alkuperäisen talousarvion investointimääräraha on 822 700 euroa. Tulevina vuosina rahamääräistä investointitasoa on laskettava vastaamaan kunnan maksukykyä ja niin, että investoinnit pystyttäisiin kattamaan suurelta osin tulo-rahoituksella. Siksi vuoden 2021 investointimääräraha on nettomääräisesti 677 050 euroa ja suunnitelmavuosilla 2022 ja 2023 määräraha on vielä merkittävästi tätäkin pienempi.

Kaikkiin investointisuunnitelmahankkeisiin saatavat avustukset ja muu ulkopuolinen rahoitus tulee selvittää ja mahdollisuuksien mukaan hakea, jolloin investoinnin nettokustannus jää pienemmäksi kuin investointiosassa on arvioitu.

Kunta on budjetoitu ensi vuodelle tonttien myyntituloja 5 000 euroa, ja sama tavoite on asetettu myös suunnitelmavuosille 2022 – 2023. Investointisuunnitelmaan on varattu myös kiinteistöjen lämpöliittymismaksuihin 13 200 euroa kaikille suunnitelmavuosille. Myös Metsäliitto-osuuskunnan korkotulo näkyy investointiohjelmassa investointina kaikkina suunnitelmavuosina, sillä korkotulo sijoitetaan lisäosuuksiin kasvamaan korkoa korolle, eikä tulouteta pankkitilille.

Kunta investoi myös useisiin automaattiseen tietojenkäsittelyyn, tietoteknisiin laitteisiin ja koneisiin, sekä ohjelmistoihin liittyviin hankintoihin eri palvelualueille, jotka ovat kuitenkin euromääräisesti pieniä.

Koulukeskuksen kotitalousluokka on tarkoitus remontoida ja kalustaa 13 000 eurolla ja päiväkodin wc-tiloja remontoida 12 000 eurolla. Jääkiekkokaukalon uusimiseen on varattu nettomääräisesti 21 000 euroa.

Suunnitelmavuosilla 2022–2023 suunnitellaan mm. Saarelan sillan uusimista ja Jokisuunniemen alueen kehittämistä matkailua ja matkailuliiketoimintaa palvelevaksi. Vuodelle 2021 varataan nettomääräisesti 22 500 euroa Kiparin näköalatornin uusimiseen ja alueen kehittämiseen. Kiparin hankkeen toteutuminen on kuitenkin riippuvainen ulkopuolisen rahoituksen saamisesta. Rahoitusta tullaan hakemaan aktiivisesti 2020 ja 2021.

Kunta on valmistellut ja selvittänyt kirjastoverkko Rutakkoon liittymistä, josta tulisi kertaluonteinen kustannus 12 000 euroa. Myös ruokapalvelun kalustoa uusitaan 20 000 eurolla ja siivouspalvelun kalustoa 10 000 eurolla. Hoitajakutsujärjestelmän uusimiseen on varattu 40 000 euroa.

Rahamääräisesti merkittävin investointi ensi vuonna on monitoimitalon sadevesi- ja ilmanvaihtojärjestelmän peruskorjaus, joka yhdistetään aurinkosähkön talteenottohankkeen (Hinku-

hanke) kanssa. Tähän investointiin on varattu rahaa nettomääräisesti 330 000 euroa. Investointi on aloitettu jo vuonna 2020. Myös muiden kiinteistöjen ilmanvaihtoon tehdään suunnittelukaudella korjauksia yhteensä 40 000 eurolla, jotka tähtäävät kiinteistöjen käyttöiän jatkamiseen ja sisäilmanlaadun parantamiseen.

Rautavaaran kunta huomioi myös kuntalaistensa muuttuvat tarpeet ja muuttaa omistamiaan huoneistoja esteettömiksi. Näin ne sopivat myös liikuntarajoitteisille ja mahdollistavat pitempään kotona asumisen ja palvelujen saannin omaan kotiin. Tähän investointiin on varattu vuosittain rahaa koko suunnitelmakaudelle 55 000 euroa.

Kaavateiden suunnitteluun, peruskorjaukseen ja valaistukseen on suunniteltu määrärahaa yhteensä 220 000 euroa vuosille 2022 ja 2023.

Vesi- ja viemärlaitos on kirjanpidollisesti eriytetty oma taseyksikkönsä, joten siksi myös sen investoinnit on eritelty muista kunnan investoinneista. Vesi- ja viemärlaitoksen viemärikaivojen uusimiseen on varattu vuodelle 2021 ja 2022 10 000 euroa per vuosi. Kiinteistösulkujen uusimiseen on varattu 10 000 euroa per jokainen suunnitelmavuosi, ja vesi- ja viemäriverkon uusimiseen on varattu vuodelle 2023 30 000 euroa.

Vuonna 2020 toteutetun ylävesisäiliön kattoremontin jälkitöihin on varattu vielä 4 000 euroa.

Investointiohjelma	Käyttö 2020				
	TA 2020	20.10.2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Investoinnit yhteensä:					
Menot	827 700	191 835	753 550	299 350	309 350
Tulot	5 000	5 714	76 500	55 000	5 000
Netto	822 700	186 121	677 050	244 350	304 350

Investointiohjelma Kunnanhallitus ja lautakunnat	Käyttö 2020				
	TA 2020	20.10.2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
009000 Tonttien myynti					
Menot					
Tulot	5 000	5 714	5 000	5 000	5 000
Netto	-5 000	-5 714	-5 000	-5 000	-5 000
009120 Tietokonehankinnat ja kalusto perusturva					
Menot	5 000	5 389			
Tulot					
Netto	5 000	5 389			
009125 Ohjelmistohankinnat (Omni) perusturvapalvelut					
Menot	25 000		25 000		
Tulot					
Netto	25 000		25 000		
009042 Tietokonehankinnat hallinto					
Menot	5 000	5 228	5 000		
Tulot					
Netto	5 000	5 228	5 000		
009058 Ohjelmistohankinnat (työajanseuranta, asiahallintajärjestelmä, F-securelis.) hallinto					
Menot			38 000		
Tulot					
Netto			38 000		
009352 Lukion tietokoneiden uusinta					
Menot	6 350	2 124	10 200		
Tulot					
Netto	6 350	2 124	10 200		
009353 Koulun kotitalousluokan kalustohankinnat					
Menot			13 000		
Tulot					
Netto			13 000		
009039 Kamerajärjestelmän päivitys					
Menot	20 000	11 843			
Tulot					
Netto	20 000	11 843			
009010 Kiinteistöjen lämpöliittymismaksut/RLO					
Menot	13 200	13 730	13 200	13 200	13 200
Tulot					
Netto	13 200	13 730	13 200	13 200	13 200
009316 Päiväkodin vesikattoremontti					
Menot	10 000	15 467			
Tulot					
Netto	10 000	15 467			

Investointiohjelma Kunnanhallitus ja lautakunnat	Käyttö 2020				
	TA 2020	20.10.2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
009317 Päiväkodin wc-remontti					
Menot			12 000		
Tulot					
Netto			12 000		
009362 Kirjastoverkko Rutakkoon liittyminen					
Menot			12 000		
Tulot					
Netto			12 000		
009200 Metsäliitto osuuskunta lisäosuudet					
Menot	1 150		1 150	1 150	1 150
Tulot					
Netto	1 150		1 150	1 150	1 150
009290 Palolan kiinteistön uudisrakentaminen					
Menot	410 000				
Tulot					
Netto	410 000				
009359 Hoitajakutsujärjestelmän uusiminen					
Menot			40 000		
Tulot					
Netto			40 000		
009356 Siivouspalvelun laitehankinnat					
Menot			10 000		
Tulot					
Netto			10 000		
009358 Ruokapalvelun laitehankinnat					
Menot			20 000		
Tulot					
Netto			20 000		
009266 Jokisuunniemen lähivirkistysalueen ja matkaparkin kehittäminen					
Menot				30 000	
Tulot					
Netto				30 000	
009253 Liikuntapaikat Jääkiekkokaukalo					
Menot			30 000		
Tulot / mahdollinen avustus 30%			9 000		
Netto			21 000		
009236 Saarelan silta					
Menot				150 000	
Tulot / mahdollisen avustus				50 000	
Netto				100 000	

Investointiohjelma Kunnanhallitus ja lautakunnat	Käyttö 2020				
	TA 2020	20.10.2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
009312 Monitoimitalon sadevesi- ja iv-järjestelmän peruskorjaus sekä Hinku-hanke					
Menot	200 000	66 823	370 000		
Tulot			40 000		
Netto	200 000	66 823	330 000		
009267 Kaavateiden suunnittelu ja peruskorjaus					
Menot					200 000
Tulot					
Netto					200 000
009242 Kaavatiet katuvalot					
Menot				20 000	
Tulot					
Netto				20 000	
009255 Kiparin näköalatorni					
Menot			45 000		
Tulot / mahdollinen avustus			22 500		
Netto			22 500		
009326 Kiinteistöjen sisäilmanlaadun parantaminen / IV-remontti					
Menot			30 000	10 000	
Tulot					
Netto			30 000	10 000	
009324 Huoneistojen muuttaminen esteettömiksi					
Menot	55 000	55 157	55 000	55 000	55 000
Tulot					
Netto	55 000	55 157	55 000	55 000	55 000

Investointiohjelma Vesi- ja viemärilaitos	Käyttö 2020				
	TA 2020	20.10.2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
009813 Ylävesisäiliön kattoremontti					
Menot	32 000	9 187	4 000		
Tulot					
Netto	32 000	9 187	4 000		
009801 Viemäriverkoston viemärikaivojen uusinta					
Menot			10 000	10 000	
Tulot					
Netto			10 000	10 000	
009840 Kiinteistösulkujen uusinta					
Menot	10 000	4 359	10 000	10 000	10 000
Tulot					
Netto	10 000	4 359	10 000	10 000	10 000
009800 Vesi- ja viemäriverkoston uusiminen					
Menot					30 000
Tulot					
Netto					30 000
009832 Jätevesilaitoksen varavoima					
Menot	35 000	2 528			
Tulot					
Netto	35 000	2 528			

6 Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään Toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulo-rahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Alijäämäinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus (käyttötalous netto), investoinnit sekä pääomarahoitus (lainojen lisäykset ja lainojen lyhennykset) yhteen laskelmaan.

Rautavaaran kunnan toiminnan ja investointien rahavirta oli vuonna 2017 ylijäämäinen ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2010 tilinpäätöksen. Toiminnan ja investointien rahavirta on vakiintunut sen jälkeen positiiviseksi (ylijäämäiseksi), mikä tarkoittaa, että toteutetut investoinnit on rahoitettu kokonaan tulo-rahoituksella, ei velanotolla. Myös vuoden 2021 talousarvio on toiminnan ja investointien rahavirran osalta positiivinen noin 910 000 euroa, eli investoinnit katetaan tulo-rahoituksella.

Vuosi 2017 oli ensimmäinen milloin kunnan pitkäaikaiset lainat vähenevät, eli velkaantuminen laski, sitten tilinpäätöksen 2012. Siitä lähtien pitkäaikaiset lainat ovat vähentyneet joka vuosi ja talousarviovuonna 2021 pitkäaikaiset lainat vähenevät edelleen. Vuonna 2021 on arvioitu otettavan lyhytaikaista lainaa, mutta siitä huolimatta kokonaislainamäärä laskee. Taloussuunnitelmakauden vuosina 2022 ja 2023 kokonaislainamäärän on arvioitu edelleen laskevan.

Kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi ja joustavuuden lisäämiseksi rahoituslaskelmaan vuodelle 2021 on budjetoitu lyhytaikaisten lainojen lisäykseksi 1 000 000 euroa. Tämä on tarkoitettu taloussuunnittelun työkaluksi ja siirtämään mahdollista rahoitustarvetta tilikauden vaihteen yli niin, että kunnalla voi olla lyhytaikaista lainaa myös tilinpäätöksessä. Lyhytaikainen laina tuo joustavuutta ja liikkumavaraa talousarviolainojen kilpailuttamisen, maksamisen ja nostamisen suhteen. Nykyisessä markkinatilanteessa lyhytaikainen laina on myös talousarviolainaa edullisempaa. Lyhytaikaista lainaa ei nosteta, ellei sille ole edellä esitettyä tarvetta. Rahoituslaskelmaan on korjattu vuoden 2020 talousarviotietojen osalta pitkäaikaisten lainojen lisäys ja lyhytaikaisten lainojen muutokset vastaamaan todellista tilannetta: vuodelle 2020 talousarvioon varattua 1 300 000 euron pitkäaikaista lainaa tai 500 000 euron nettomääräistä lyhytaikaisten lainojen lisäystä ei tulla toteuttamaan.

Vuoden 2021 talousarvion vaikutus kunnan maksuvalmiuteen on noin 590 000 euroa positiivinen, mutta vuosien 2022 ja 2023 kunnan maksuvalmiuden ja kassatilanteen muutokset ovat rahoituslaskelman mukaan pienemmät.

RAHOITUSLASKELMA	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Toiminnan rahavirta	1 400 732	601 606	440 072	1 585 733	502 957	803 509
Vuosikate	1 410 795	520 611	440 072	1 585 733	502 957	803 509
Satunnaiset erät						
Tulorahoituks. korj.erät	-10 063	80 995				
Investointien rahavirta	-798 157	-498 479	-822 700	-677 050	-244 350	-304 350
Investointimenot	-859 775	-524 717	-827 700	-753 550	-299 350	-309 350
Rahoitusos. inv.men.	29 333	20 332		71 500	50 000	
Pysyvien vast. hyöd.	32 285	5 906	5 000	5 000	5 000	5 000
Luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	602 575	103 127	-382 628	908 683	258 607	499 159
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauks. muutokset						
Antolainasaam. lis.			-100 000			
Antolainasaam. väh.				7 500	7 500	7 500
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1 000 000			1 000 000	600 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 528 602	-1 330 634	-1 432 666	-1 432 666	-1 436 966	-1 041 266
Lyhytaik.lainojen lisäys				1 000 000	1 000 000	1 000 000
Lyhytaik.lainojen väh					-1 000 000	-1 000 000
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	664 978	-13 575	105 397	105 397	105 397	105 397
Rahoituksen rahavirta	-863 624	-344 209	-1 427 269	-319 769	-324 069	-328 369
Vaikutus maksuvalmiuteen	-261 049	-241 082	-1 809 897	588 914	-65 462	170 790

7 Talousarvion sitovuus ja toimintavaltuudet

Käyttötalouden osalta meno- ja tuloarviot ovat sitovia valtuustoon nähden tulosalueittain nettomääräisinä. Talousarviovuoden aikana menojen mahdollisesti ylittyessä tai tulojen alittuessa valtuustolle esitettävälle määrärahamuutokselle on esitettävä kate jo valtuustokäsittelyyn.

Investointiosa on sitova valtuustoon nähden hankkeittain nettomääräisenä. Usealle vuodelle ajoittuvassa investointihankkeessa valtuusto voi antaa hankkeen perusteluissa hankevastaavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin eri vuosien kesken kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Tuloslaskelmaosan osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat:

- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoituserät
- Satunnaiset erät, ja
- Tilinpäätössiirrot.

Rahoitusosan osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat:

- Antolainasaamisten muutokset nettomääräisenä
- Pitkäaikaisten lainojen muutokset nettomääräisenä, ja
- Lyhytaikaisten lainojen muutokset nettomääräisenä.

Kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat tulosalueensa käyttösuunnitelmat tilikartan tasolla neljä, sekä päättävät talousarvioon varattujen määrärahojen käyttämisestä hallintosäännön mukaisesti.

Lautakunnat myös päättävät tulosalueensa määrärahojen siirrosta ns. tasojen neljä välillä ja tulosalueen tulosvastuullinen viranhaltija kustannuspaikkojen välillä.

Tulosalueen tulosvastuulliset viranhaltijat hyväksyvät käyttösuunnitelmat kustannuspaikkatasolla ja päättävät määrärahojen käytöstä hallintosäännön mukaisesti.

Kunnanhallituksen toimintavaltuudet hallintosäännön 7 §:n mukaisissa asioissa:

1. kiinteän omaisuuden ja rakennusten ostaminen, myyminen ja vaihtaminen 1 000 000 euroon saakka,
2. irtaimen omaisuuden ja osakkeiden ostaminen, myyminen ja vaihtaminen 1 000 000 euroon saakka,
3. tavaroiden ja palvelujen hankkiminen ja myyminen 1 000 000 euroon saakka,
4. rakennusten ja rakennelmien vuokraaminen kunnan käyttöön 1 000 000 euroon saakka,
5. lainan antaminen tytäryhteisöille ja muille yhteisöille omat pääomanehtoiset sijoitukset yhtiöihin (mm. osallistuminen osakeantoihin) kunnanvaltuuston hyväksymien omistajapolitiikan linjausten mukaisesti 1 000 000 euroon saakka
6. rakennus- ja laitehankkeiden tarveselvitysten sekä hankesuunnitelman ja kustannusarvion hyväksyminen 1 000 000 euroon saakka
7. rakennus- ja laitesuunnitelmien hyväksyminen 1 000 000 euroon saakka
8. vahingonkorvausvaatimusten ratkaiseminen, kun vaadittu korvaus on enintään 1 000 000 euroa,
9. maankäytösopimusten hyväksyminen kunnanvaltuuston hyväksymien yleisten perusteiden mukaisesti 1 000 000 euroon saakka (MRL 91 b §), kehittämiskorvauksen määrääminen ja sille suoritettava korko (MRL 91 g §).

Hyvinvointilautakunnan toimintavaltuudet hallintosäännön 11 §:n mukaisissa asioissa:

1. tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen palvelualueellaan 100 000 euroon saakka,
2. palvelualueen merkittävät sopimukset 100 000 euroon saakka
3. vahingonkorvausvaatimusten ratkaiseminen enintään 100 000 euroon saakka.

Elinvoimalautakunnan toimintavaltuudet hallintosäännön 13 §:n mukaisissa asioissa:

1. tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen palvelualueellaan 100 000 euroon saakka,
2. palvelualueen merkittävät sopimukset 100 000 euroon saakka
3. vahingonkorvausvaatimusten ratkaiseminen enintään 100 000 euroon saakka.

4. maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti hyväksymien yleisten perusteiden mukaisesti 100 000 euroon saakka (MRL 91 b §),
5. kiinteän omaisuuden myyminen, ostaminen ja vaihtaminen 100 000 euroon saakka
6. maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti hyväksymien yleisten perusteiden mukaisesti 100 000 euroon saakka (MRL 91 b §)
7. muun yleisen alueen kuin kadun suunnitelmat, kun suunnitelman kustannusarvio on enintään 100 000 euroa (MRL 90 §).

Perusturvalautakunnan toimintavaltuudet hallintosäännön 15 §:n mukaisissa asioissa:

1. tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen palvelualueellaan 100 000 euroon saakka,
2. palvelualueen merkittävät sopimukset 100 000 euroon saakka
3. vahingonkorvausvaatimusten ratkaiseminen enintään 100 000 euroon saakka.

Kunnanjohtajan toimintavaltuudet hallintosäännön 19 §:n mukaisissa asioissa:

1. irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 10 000 euroon saakka,
2. vahingonkorvausvaatimusten ratkaiseminen, kun vaadittu korvaus on enintään 10 000 euroa.
3. sopimusten hyväksyminen päätäntävaltaansa kuuluvissa asioissa 10 000 euroon saakka

Hallintojohtajan toimintavaltuudet hallintosäännön 21 §:n mukaisissa asioissa:

1. irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 10 000 euroon saakka,
2. sopimusten hyväksyminen päätäntävaltaansa kuuluvissa asioissa 10 000 euroon saakka

Hallintojohtajan toimintavaltuudet hyvinvointipalveluiden palvelualueella hallintosäännön 22 §:n mukaisissa asioissa:

1. palvelualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 20 000 euroon saakka,
2. sopimusten hyväksyminen 20 000 euroon saakka
3. kunnan edustaminen tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa, kun edustettavaan asiaan liittyvä vastuu, arvo tai merkitys on olennainen palvelualueen kannalta

Rehtorin toimintavaltuudet hallintosäännön 23 §:n mukaisissa asioissa:

1. sopimusten hyväksyminen 5 000 euroon saakka
2. vastualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 5 000 euroon saakka.

Päiväkodinjohtajan toimintavaltuudet hallintosäännön 24 §:n mukaisissa asioissa:

1. sopimusten hyväksyminen 2 000 euroon saakka
2. vastualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 2 000 euroon saakka.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikön toimintavaltuudet hallintosäännön 25 §:n mukaisissa asioissa:

1. sopimusten hyväksyminen 2 000 euroon saakka
2. vastualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 2 000 euroon saakka.

Elinvoimajohtajan toimintavaltuudet hallintosäännön 26 §:n mukaisissa asioissa:

1. palvelualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 10 000 euroon saakka,
2. sopimusten hyväksyminen 10 000 euroon saakka

3. kunnan edustaminen tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa, kun edustettavaan asiaan liittyvä vastuu, arvo tai merkitys on olennainen palvelualueen kannalta
4. liike-, teollisuus-, toimisto- ja muiden vastaavien muuhun kuin asuinkäyttöön tarkoitettujen tilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä mainittuun käyttöön, tarkoitettujen rakennusten (ilman maapohjaa) ostaminen ja myyminen 10 000 euroon saakka

Rakennustarkastajan toimintavaltuudet hallintosäännön 27 §:n mukaisissa asioissa:

1. lupa- ja viranomaisyksikön irtaimen omaisuuden poistamista tai luovuttamista käytettäväksi sekä tavaroiden ja palvelujen hankinta ja myynti 2 000 euroon saakka

Siivouspalvelupäällikön toimintavaltuudet hallintosäännön 28 §:n mukaisissa asioissa:

1. sopimusten hyväksyminen 2 000 euroon saakka
2. vastuualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 2 000 euroon saakka.

Ruokapalvelupäällikön toimintavaltuudet hallintosäännön 29 §:n mukaisissa asioissa:

1. sopimusten hyväksyminen 2 000 euroon saakka
2. vastuualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 2 000 euroon saakka.

Perusturvajohtajan toimintavaltuudet hallintosäännön 30 §:n mukaisissa asioissa:

1. palvelualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 30 000 euroon saakka,
2. sopimusten hyväksyminen 30 000 euroon saakka
3. kunnan edustaminen tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa, kun edustettavaan asiaan liittyvä vastuu, arvo tai merkitys on olennainen palvelualueen kannalta

Sosiaalityöntekijän toimintavaltuudet hallintosäännön 31 §:n mukaisissa asioissa:

1. vastuualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 10 000 euroon saakka.

Vanhustyönjohtajan toimintavaltuudet hallintosäännön 33 §:n mukaisissa asioissa:

1. sopimusten hyväksyminen 10 000 euroon saakka
2. vastuualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 10 000 euroon saakka.

Vastaavan sairaanhoitajan toimintavaltuudet hallintosäännön 33 §:n mukaisissa asioissa:

1. sopimusten hyväksyminen 2 000 euroon saakka
2. vastuualueensa irtaimen omaisuuden poistaminen tai luovuttaminen käytettäväksi sekä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja myyminen 2 000 euroon saakka.

Kunnanjohtajan ja hallintojohtajan toimintavaltuudet hallintosäännön 136 §:n mukaisissa asioissa

1. Kunnanjohtajalla ja hallintojohtajalla on edustaessaan kuntaa tuomioistuimissa oikeus sopia tuomioistuimessa vireillä oleva riita-asia 10 000 euroon saakka.

Hallintosäännön 2 §:n mukaan uudet tai laajennettavat palvelut vaativat toimielimen päätöksen talousarviossa annettujen toimintavaltuuksien mukaisesti. Uudet tai Laajennettavat palvelut edellyttävät kunnanhallituksen lupaa, jos niitä ei ole mahdollista hyväksyä talousarvion puitteissa.

Toimintavaltuuksissa mainitut euromäärät ovat ilman arvonlisäveroa.

Tavanomaiseen työhön kuuluvista hankinnoista ei tehdä erillistä viranhaltijapäätöstä. Tavanomaisiksi hankinnoiksi katsotaan alle 1 000 euron hankinnat tai olemassa olevan hankintasopimuksen sisällä tavaran tai palvelun hankkiminen.